

Betænkning

over forslag til lov om lands- og regionplanlægning

(Afgivet af udvalget angående fysisk planlægning den 25. maj 1973).

Udvalget har i en række møder gennemgået lovforslaget og haft samråd med såvel boligministeren som ministeren for kulturelle anliggender, ligesom man har stillet en række spørgsmål til boligministeren, som denne har besvaret skriftligt. Endvidere er der modtaget en henvendelse fra Kommunernes Landsforening, som tillige har haft foretræde for udvalget. En del af de modtagne besvarelser vil sammen med henvendelsen fra Kommunernes Landsforening og boligministerens kommentarer hertil blive optrykt i et særligt bilagshæfte, der vil fremkomme senere.

Under gennemgangen af bestemmelserne i lovforslagets § 1 om de tilsigtede formål med en sammenfattende lands- og regionplanlægning har udvalget fundet det rigtigst, at der direkte i lovteksten gives udtryk for, at der ved lands- og regionplanlægningen må lægges vægt på hensynet til at fremme en ligelig udvikling i landet. Ændringsforslag nr. 1, der er stillet af udvalget og tiltrådt af boligministeren, tilsigter dette.

Endvidere har man drøftet indholdet af det i § 1, nr. 2, anvendte udtryk „bedst mulig adskillelse af miljøbelastende aktiviteter og beboelse“. Udvalget har i denne forbindelse bl. a. stillet det spørgsmål, om der ikke har været en for stærk tilbøjelighed til at adskille beboelse fra erhverv også i tilfælde, hvor de sammen kunne have virket miljøskabende. Boligministeren har over for udvalget bekræftet, at lovforslagets § 1, nr. 2, sidste led, udelukkende tager sigte på adskillelse af miljøbelastende aktiviteter fra beboelse, hvorimod bestemmelsen ikke er udtryk for en afstandtagen fra de bestræbelser, der går ud på at skabe mere oplevelsesrige boligmiljøer, bl. a. ved en mindre skarp adskillelse mellem boliger og erhverv.

Udvalget har i forbindelse med § 1, nr. 3, tillige drøftet lovforslagets bestemmelser i

relation til spørgsmålet om den økonomiske planlægning. Boligministeren har under et samråd redegjort for sine synspunkter vedrørende koordineringen af den fysiske og økonomiske planlægning og omtalt de bestræbelser, der er igangsat for at skabe grundlaget for en sådan koordinering på længere sigt. En skriftlig gengivelse af boligministerens svar under samrådet er optrykt som bilag til betænkningen.

Udvalget har endvidere nøje overvejet konsekvenserne af lovforslagets § 4 særligt for bevarelsen af folketingets indflydelse på bl. a. forhold som anlæg af motorveje, lufthavne og baner. Boligministeren har under et samråd givet udtryk for, at eventuelle landsplandirektiver om forhold som de nævnte vil blive udformet på en måde, der ikke binder folketinget under en senere forhandling af forslag til anlægslove, eventuelt i form af alternativer for f. eks. linieføringen af en påtænkt motorvej. Ministeren har endvidere gjort opmærksom på, at landsplandirektiver i henhold til § 4 vil fastlægge nogle forudsætninger for en planlægningsvirksomhed og derfor ikke vil få umiddelbar virkning. Da direktiverne er offentligt tilgængelige, og da de yderligere vil blive omhandlet i den i § 5 nævnte årlige redegørelse til folketingets udvalg angående fysisk planlægning, vil der være anledning til at rejse en debat om betimeligheden af et direktiv, før dette har fået praktisk betydning. Ministeren har i denne forbindelse givet tilsagn om, at udvalget vil blive underrettet før udstedelsen af ethvert landsplandirektiv, der angår forhold af stor betydning.

Med anledning i lovforslagets § 7, stk. 1, nr. 4, har udvalget stillet boligministeren nogle spørgsmål om forholdet mellem den nævnte bestemmelse og lov nr. 285 af 7. juni 1972 om udnyttelsen af sten, grus og andre naturforekomster i jorden og på sø-

territoriet. Boligministerens svar herpå er optrykt som bilag til betænkningen. Udvalget har på dette grundlag drøftet mulighederne for en forenkling af administrationen omkring såvel planlægningen vedrørende råstofforekomsternes udnyttelse som ansøgningerne om tilladelse til råstofindvinding. Udvalget henstiller til boligministeren at optage forhandlinger med ministeren for offentlige arbejder med henblik på en revision af råstoffoven i forbindelse med den kommende forenkling af den primær- og amtskommunale planlægningslovgivning for bl. a. at undgå unødvendige dobbelthøringer.

Endvidere henstiller udvalget til boligministeren at optage forhandlinger med ministeren for kulturelle anliggender om den nuværende opbygning af fredningsmyndighederne og navnlig organisationen af fredningsplanlægningen i relation til den foreslåede regionplanlægning, således at der i forbindelse med den fortsatte reform af planlægningslovgivningen kan fremsættes lovforslag i folketingsåret 1973-74 med henblik på en forenkling af administrationen, herunder at fredningsplanudvalgenes beføjelser i henhold til naturfredningsloven overføres til amtsrådene.

Under drøftelsen af reglerne i lovforslagets §§ 10-13 om amtsrådenes og kommunalbestyrelsernes samarbejde om tilvejebringelsen af regionplaner har udvalget været opmærksom på lovforslagets bemærkninger til de pågældende bestemmelser. Det anføres heri, at der uanset den foreskrevne formelt prægede tilvejebringelsesprocedure må tilstræbes et indbyrdes samarbejde, som indebærer en mere uformel løbende kontakt gennem hele planlægningsperioden mellem amtsrådet, kommunalbestyrelserne og andre myndigheder. Udvalget kan tiltræde denne udtalelse i lovforslagets bemærkninger og skal understrege, at det ønskelige, mere uformelle samarbejde må foregå under respekt af de hovedsynspunkter, der ligger bag bestemmelserne i §§ 10-13.

Vedrørende de i lovforslagets § 16 krævede regelmæssige redegørelser fra amtsrådene har boligministeren oplyst, at formålet med disse først og fremmest er at oplyse såvel centraladministrationen som offentligheden om, hvorvidt den i periodens løb stedfundne udvikling inden for amtet, herunder den udførte supplerende planlægning og sektor-

planlægning, er i overensstemmelse med regionplanen og dens målsætning. Kravet om regelmæssig udarbejdelse af sådanne redegørelser understøtter regionplanlægningens nødvendige karakter af kontinuerlig planlægning og kan give anledning til, at der må udarbejdes tillæg til en regionplan. Boligministeren har tilføjet, at omfanget af redegørelserne ikke skal være større, end at det nævnte formål med dem kan opfyldes. Udvalget kan tiltræde dette synspunkt og forudsætter, at redegørelserne bliver hovedtræksbetonede og derfor kortfattede.

Under et samråd med boligministeren om lovforslagets § 18 har ministeren udtalt, at den i § 18 foreslåede orientering af amtsrådet i perioden, hvor en regionplan er under udarbejdelse, vedrører forhold, som kan være af meget stor betydning for regionplanlægningen, eller som typisk har tilknytning til særlige lovområder, på hvilke amtsrådet er tillagt tilsyns-, godkendelses- eller planlægningsbeføjelser. Ministeren har efter udvalgets henstilling stillet ændringsforslag nr. 2 for at tydeliggøre, at § 18 indebærer en orienteringspligt og ikke en egentlig høringspligt. Da ministeren endvidere har kunnet tiltræde, at der, navnlig for så vidt angår forslag til partielle byplanvedtægter, forekommer adskillige tilfælde, hvor amtsrådet er uden væsentlig interesse i de pågældende vedtægtsbestemmelser, tilsigter ændringsforslaget også en fremskyndelse af boligministeriets behandling af vedtægtsforslagets godkendelse.

Særligt med hensyn til forslag om byudviklingsplaner har boligministeren oplyst, at en byudviklingsplan, der indsendes af byudviklingsudvalget til byplannævnet til godkendelse, i praksis altid er ledsaget af en af byudviklingsudvalget indhentet udtalelse fra både amtsrådet og kommunalbestyrelserne i byudviklingsområdet. Ændringsforslaget under nr. 2 er i overensstemmelse hermed.

Under et samråd med boligministeren om lovforslagets § 19 har ministeren fremhævet, at de foreslåede bestemmelser, der findes tilsvarende i en række andre love, har sammenhæng med den stedfundne og igangværende decentralisering og kun tilsigter at muliggøre en indgriben fra centralt hold, når væsentlige samfundsinteresser gør sig gældende i forbindelse med en afgørelse i medfør af

bygge- og byplanlovgivningen. Som mulige eksempler kan nævnes bebyggelse i „beskyttelseszoner“ for lufthavne eller atomkraftværker. Efter henstilling fra udvalget har boligministeren stillet ændringsforslag nr. 3, således at bestemmelsen herefter kun giver boligministeren mulighed for — i sager af mere vidtrækkende betydning — at afslå at give amtsråd eller kommunalbestyrelse samtykke til meddelelse af tilladelser eller dispensationer i medfør af bygge- og byplanlovgivningen. Ved ændringsforslaget understreges det, at den foreslåede bestemmelse kun agtes anvendt i rene undtagelsestilfælde. Ministeren har endvidere givet tilsagn om, at § 19 vil blive taget op til fornyet overvejelse i forbindelse med den næste etape af planlovsreformen.

Udvalget har anset det for rigtigst, at lovens ikrafttræden udskydes, så der levnes de lokale myndigheder en rimelig tid til at forberede dens gennemførelse. Udvalget har herunder også henset til, at der afholdes kommunale valg i foråret 1974. Udvalget har endvidere ment, at det ville være principielt ønskeligt, om planlovsreformen kunne være ført længere frem, førend navnlig lovforslagets bestemmelser om regionplanlægning får virkning. Da boligministeren under samrådet har givet tilsagn om inden udgangen af 1973 at fremsætte lovforslag til fortsættelse af planlovsreformen, har udvalget herefter samlet sig om ændringsforslag nr. 4, hvorefter loven træder i kraft den 1. april 1974.

Udvalget finder imidlertid anledning til at fremhæve nødvendigheden af, at amtsrådene og kommunalbestyrelserne allerede efter lovens vedtagelse indstiller sig på, at en regionplanlægning skal udføres i overensstemmelse med lovens bestemmelser. Udvalget går således ud fra, at der i de lokale administrationer allerede efter lovens vedtagelse tages de indledende skridt til regionplanlægningen, bl.a. ved dataindsamling i nødvendigt omfang og ved gensidig orientering om løbende planlægning. På tilsvarende måde finder udvalget det påkrævet, at regeringen i tiden indtil lovens ikrafttræden tilrettelægger landsplanarbejdet med henblik på gennemførelsen af lovforslagets kap. 2.

Udvalget henstiller i øvrigt til boligministeren at optage forhandlinger med de mini-

stre, hvis område berøres af loven om lands- og regionplanlægning eller den fortsatte planlovsreform, med henblik på den nødvendige forenkling og koordinering af de forskellige planlægningslove.

Udvalget indstiller herefter lovforslaget til *vedtagelse* med de foreslåede ændringer, hvorom der i øvrigt henvises til de ledsagende bemærkninger.

Ændringsforslag.

Af *udvalget*, tiltrådt af *boligministeren*:

Til § 1.

1) § 1, nr. 1, affattes således:

„1) at landets areal- og naturressourcer udnyttes ud fra en samfundsmæssig helhedsvurdering, herunder med henblik på at fremme en ligelig udvikling i landet.“

Af *boligministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 18.

2) Paragraffen affattes således:

- „§ 18. Amtsrådet skal gøres bekendt med:
- 1) et forslag til en byudviklingsplan senest samtidig med, at forslaget sendes til byplannævnet til godkendelse, jfr. by- og landzonelovens § 21,
 - 2) et forslag til en fredningsplan senest samtidig med, at forslaget sendes til ministeren for kulturelle anliggender til godkendelse, jfr. naturfredningslovens § 37, og
 - 3) et forslag til en dispositionsplan senest samtidig med, at forslaget sendes til boligministeren til godkendelse, jfr. byplanlovens § 1.

Stk. 2. Samtidig med, at kommunalbestyrelsen fremlægger et forslag til byplan- eller bygningsvedtægt til offentligt eftersyn, skal kommunalbestyrelsen gøre amtsrådet bekendt med forslaget. Det påhviler amtsrådet inden indsigelsesfristens udløb af give meddelelse til kommunalbestyrelsen og boligministeren, hvis amtsrådet ønsker at fremkomme med bemærkninger til forslaget.

Stk. 3. Der skal gives amtsrådet lejlighed til at udtale sig, inden en statslig eller kommunal myndighed eller en koncessioneret eller tilsvarende virksomhed træffer beslutning om beliggenheden eller udførelsen af større anlæg eller institutioner.“

Til § 19.

3) Paragraffen affattes således:

„§ 19. Boligministeren kan i en sag af mere vidtrækkende betydning beslutte, at ministerens samtykke skal indhentes, forinden amtsrådet eller kommunalbestyrelsen meddeler tilladelse eller dispensation efter bygge- eller byplanlovgivningen.

Stk. 2. Boligministeren kan bestemme, at et amtsråd eller en kommunalbestyrelse skal afgive indberetning om fremkomsten af sager, hvori stk. 1 kan bringes i anvendelse.“

Af *udvalget*, tiltrådt af *boligministeren*:

Til § 20.

4) Paragraffen affattes således:

„§ 20. Loven træder i kraft den 1. april 1974.“

Af *boligministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 21.

5) Paragraffen affattes således:

„§ 21. §§ 6-18 gælder ikke for Københavns og Frederiksberg kommuner samt Københavns, Frederiksborg og Roskilde amtskommuner, jfr. lov om regionplanlægning i hovedstadsområdet.“

Bemærkninger.

Til nr. 1.

Med ændringsforslaget tilsigtes det at give udtryk direkte i lovteksten for, at der ved lands- og regionplanlægningen må lægges vægt på hensynet til at fremme en ligelig udvikling i landet.

Til nr. 2.

Ændringen af stk. 1 tilsigter en tydeliggørelse af, at bestemmelsen ikke er en egent-

lig høringsforskrift, men kun hjemler en pligt for den planudarbejdende myndighed til at orientere amtsrådet.

Den nye bestemmelse i stk. 2 har sin baggrund i det forhold, at adskillige forslag til partielle byplanvedtægter og til (tillæg til) bygningsvedtægter ikke indeholder bestemmelser, som er af væsentlig interesse for amtsrådet i dets egenskab af regionplanmyndighed eller sektormyndighed. Om dette er tilfældet, vil relativt hurtigt kunne konstateres af amtsrådet, og for at fremskynde gennemførelsen af sådanne vedtægtsforslag foreslås det pålagt amtsrådet inden udløbet af den almindelige indsigelsesfrist at give kommunalbestyrelsen og boligministeren underretning, såfremt amtsrådet ønsker at fremkomme med en udtalelse over det pågældende forslag.

Boligministeriet vil herefter forlade den praksis, man følger i øjeblikket, hvorefter amtsrådet altid høres af ministeriet over forslag til byplan- og tillæg til bygningsvedtægter.

Til nr. 3.

Med de foreslåede ændringer afgrænses boligministerens muligheder for at gribe ind i en for amtsrådet eller kommunalbestyrelsen verserende sag, således at ministeren kan nægte samtykke til meddelelse af tilladelse eller dispensation i sager af vidtrækkende betydning.

Ved ændringsforslaget understreges det, at bestemmelsen kun agtes anvendt i rene undtagelsestilfælde, hvor væsentlige samfundshensyn gør sig gældende.

Til nr. 4.

Der henvises til bemærkningerne i betænkningen.

Til nr. 5.

Ændringsforslaget er af redaktionel karakter.

Orla Møller, formand.	Auken.	Camre.	Lysholt Hansen.	Svend Jakobsen.	Risgaard Knudsen, næstformand.
Bent Sørensen.	Maigaard.	Gert Petersen.	Gerda Møller.	H. C. Toft.	Hans Toft.
Jens Chr. Christensen.	Kristen Østergaard.	Holger Hansen.			
Nordqvist.	Gunner Baunsgaard.				

Indholdsfortegnelse.

	Spalte
Bilag 1. Udvalgets spørgsmål til boligministeren og ministerens svar	2365
- 2. Skrivelse af 23. marts 1973 fra Kommunernes Landsforening	2411
- 3. Boligministerens bemærkninger til skrivelse af 23. marts 1973 fra Kommunernes Landsforening	2415

Bilag 1.

Udvalgets spørgsmål til boligministeren og ministerens svar.

Spørgsmål 1:

Ligger der bag § 1, nr. 1, et ønske om at vurdere forskellene mellem de forskellige landsdeles udvikling med henblik på mulighederne for indgreb heri?

Svar:

Lovforslagets § 1 udtrykker generelle målsætninger for al fysisk planlægning og må derfor være relativt abstrakt affattet.

Opfyldelsen af den i § 1, nr. 1, udtrykte målsætning — at landets areal- og naturressourcer udnyttes ud fra en samfundsmæssig helhedsvurdering — vil bl. a. medføre en vurdering af den ønskelige udvikling inden for de enkelte landsdele ud fra generelle samfundsmæssige synspunkter.

Lovforslaget vil forbedre mulighederne for en koordineret indsats inden for regionalpolitikken og vil åbne mulighed for den til enhver tid i så henseende ønskede styringsintensitet over for regionplanlægningen, jfr. forslaget § 4 om „landsplandirektiver“ og § 14, stk. 3, om adgangen til at foretage ændringer i et regionplanforslag i forbindelse med planens godkendelse.

Spørgsmål 2:

I § 1, nr. 2, tales om „bedst mulig adskillelse af miljøbelastende aktiviteter og beboelse“. Hvad ligger i dette udtryk? Har man ikke tværtimod været for tilbøjelig til at adskille beboelse fra erhverv også i tilfælde, hvor de sammen kunne have virket miljøskabende?

Svar:

Lovforslagets § 1, nr. 2, har sin baggrund i det fremsatte forslag til lov om miljøbeskyttelse (F. 155), og skal ses som udtryk for, at den oversigtlige fysiske planlægning vil blive et vigtigt administrativt virkemiddel i forureningsforebyggelsen. I bemær-

ningerne til § 1 i lovforslaget om miljøbeskyttelse er således anført:

„Under de førte drøftelser med erhvervsorganisationerne har det af disse været anført, at man i formålsbestemmelsen som princip burde fastslå, at der gennem den samlede fysiske planlægning skal opnås den bedst mulige adskillelse af miljøbelastende aktiviteter og beboelsesområder. Man har dog ment, at dette formål, som i princippet kan tiltrædes, snarere bør fastslås i forbindelse med den forestående planlovsreform, hvorfor en bestemmelse som den omtalte vil blive optaget som et led heri.“

Delmålsætningen i § 1, nr. 2, i lovforslaget om lands- og regionplanlægning er udtrykt som den bedst mulige adskillelse af miljøbelastende aktiviteter og beboelse. I den udstrækning, hvori erhvervsudøvelse i boligområder kan anses for miljøforbedrende, vil der i målsætningsangivelsen ikke ligge nogen afstandtagen fra, at erhvervsudøvelsen indgår som et integreret led i boligmiljøet.

Spørgsmål 3:

Under henvisning til bemærkningerne til § 4 spørges, om det er muligt for ministeren at konkretisere de forudsætninger, der agtes lagt til grund.

Svar:

De forudsætninger, der omhandles i § 4, vil som nævnt i bemærkningerne være retningslinier for regionplanlægningen, som det forudsatte ministerudvalg opstiller som led i landsplanlægningen og på grundlag af regeringens almindelige politik.

Det er hensigten snarest muligt efter lovens gennemførelse at tilvejebringe et grundlag for en politisk stillingtagen til, i hvilken udstrækning man gennem „landsplandirektiver“ i henhold til § 4 bør fastlægge grundlaget for regionplanlægningen i

henseende til befolknings- og erhvervsudviklingen i de enkelte amter, jfr. § 9, stk. 1.

Det er i øvrigt hensigten at undersøge, på hvilket stadium og i hvilket omfang statslig sektorplanlægning — f. eks. trafikplanlægning og fredningsplanlægning — er egnet til at blive udmøntet i „landsplandirektiver“ i henhold til § 4.

Spørgsmål 3 a:

Skal sidste afsnit af svaret på spørgsmål 3 opfattes således, at oplysninger om den statslige sektorplanlægning — jfr. § 11, stk. 1 — ikke er bindende under opbygningen af regionplanlægningen?

Svar:

Spørgsmålet kan i princippet besvares bekræftende. Selve afgivelsen af oplysning om statslig sektorplanlægning, jfr. § 11, stk. 1, medfører ikke, at regionplanlægningen bindes til at respektere denne statslige planlægning. Hvis den statslige sektorplanlægning ikke i kraft af lovgivningens bestemmelser allerede har bindende virkning (f. eks. godkendte byudviklingsplaner og godkendte fredningsplaner, der endog muligvis kan være fulgt op af gennemførte fredninger, eller f. eks. en lov om anlæg af en motorvej), vil en bindende virkning for regionplanlægningen først indtræde, hvis (dele af) denne statslige sektorplanlægning omdannes til „landsplandirektiver“ i henhold til lovforslagets § 4, dvs. efter behandling i ministerudvalget.

Spørgsmål 4:

Mener ministeren, at offentligheden skal have adgang til at følge det landsplanarbejde, der udføres i henhold til § 4 og i øvrigt? Vil der løbende fremkomme oversigter herover indeholdende en belysning af målsætningerne?

Svar:

Begge spørgsmål kan besvares bekræftende. De „landsplandirektiver“, der udfærdiges efter § 4, vil være undergivet offentlighedens indseende, og de redegørelser, som afgives til folketingets udvalg om fysisk planlægning, vil også blive offentligt tilgængelige. Gennem disse redegørelser vil målsætningerne for landsplanarbejdet løbende blive belyst.

Spørgsmål 5:

Vil ministeren overveje at nedsætte et rådgivende organ med repræsentanter for arbejdsmarkedets parter, erhvervsorganisationer, de kommunale foreninger og statsadministrationen til at rådgive med hensyn til den nødvendige planlægning?

Svar:

Spørgsmålet har været nøje overvejet under forberedelsen af lovforslaget. Overvejelserne konkluderede i, at regeringen ikke fandt det hensigtsmæssigt og heller ikke administrativt forsvarligt at foreslå oprettet et sådant for landsplanlægningen rådgivende „landsplanråd“.

Det administrative landsplanorgans væsentligste opgaver med hensyn til landsplanlægningen vil blive

- at tilvejebringe grundlag for de politiske myndigheders beslutninger med hensyn til målsætning og retningslinier og styrelsernes dispositioner vedrørende placering af offentlige anlæg og institutioner m. v., herunder at udarbejde redegørelser for de forskellige hensyn, der gør sig gældende, og for de kriterier, ud fra hvilke man kan afveje disse hensyn mod hinanden,
- at forestå en sammenfatning og bearbejdning af materialet vedrørende naturforhold og den geografiske fordeling af befolkningens erhverv, bebyggelse, trafik og andre økonomiske forhold og en analyse af sammenhænge herimellem som fælles grundlag, dels for konkrete afgørelser om placering af investeringer, dels for andre administrative dispositioner og planlægning,
- at bidrage til en koordinering af de centrale styrelseres dispositioner.

Den generelle karakter af disse opgaver medfører, at et rådgivende „landsplanråd“ kun ville kunne tillægges en helt almindelig bred kompetence i lighed med den, der gælder for det økonomiske råd, hvis opgave det er „at følge landets økonomiske udvikling og at bidrage til at samordne de forskellige økonomiske interesser“. En sådan kompetence for organet kunne eventuelt suppleres med en høringsbestemmelse om forelæggelse af „princielle“ spørgsmål vedrørende

lands- og regionplanlægningen, inden der træffes beslutninger i sådanne spørgsmål.

Fordelen ved et rådgivende organ synes at være, at man kan skabe et „debatforum“ for udveksling af synspunkter og oplysninger.

Ved etablering af et sådant „debatforum“, hvortil der formentlig måtte knyttes et sekretariat, vil der imidlertid næppe blive tilført landsplanlægningen andre synspunkter og impulser end dem, der nødvendigvis vil indgå i det løbende arbejde. Problemer af væsentlig interesse for landsplanlægningen vil således løbende blive behandlet i det forudsatte ministerudvalg, og i henhold til lovforslagets § 5 afgiver boligministeren årlig en redegørelse om landsplanarbejdet til folketinget. Som nævnt i forelæggelsestalen kan denne redegørelse danne grundlag for drøftelser såvel i udvalget om fysisk planlægning som i selve tinget.

Hertil kommer, at oprettelsen af et rådgivende „landsplanråd“ og opstilling af regler for høring af dette organ vel i nogen grad kan blokere den politiske beslutningsproces. Det bemærkes herved, at resultatet af planlægningsarbejdet ikke skal være en stor og altomfattende landsplan, men en koordination af en række aktiviteter, hvoraf de væsentligste hver for sig vil blive drøftet i folketinget — etablering af nye universiteter, større trafik anlæg, egnsudvikling og udflytning for at nævne nogle eksempler.

Regeringen har på denne baggrund ikke fundet det formålstjenligt at stille forslag om et rådgivende landsplanorgan.

Spørgsmål 6:

Er det ikke rimeligere at afgive den i § 5 omhandlede redegørelse til folketinget?

Svar:

Som nævnt i besvarelsen af spørgsmål 4 vil redegørelsen afgivet til folketingets udvalg om fysisk planlægning være tilgængelig for offentligheden. Ethvert medlem af folketinget kan foranledige, at de spørgsmål, som redegørelsen måtte give anledning til, behandles i tinget.

Jeg finder det på denne baggrund mest hensigtsmæssigt, at § 5-redegørelsen afgives til folketingets faste udvalg om fysisk planlægning, der må være det rette forum for en nærmere drøftelse af redegørelsen. Hvis

udvalget imidlertid ønsker redegørelsen afgivet til folketinget som sådant, vil jeg ikke modsætte mig et hertil sigtende ændringsforslag.

Spørgsmål 7:

Ad § 7, stk. 1, nr. 4. Hvorledes forholder denne bestemmelse sig til den øvrige gældende lovgivning om udnyttelse af de pågældende naturforekomster — særlig med hensyn til kompetencespørgsmålet?

Spørgsmål 8:

Kan ministeren i form af organisationskitser el. lign. give en grafisk fremstilling af kompetenceforholdene, jfr. foranstående spørgsmål?

Svar:

Efter lovforslagets § 7, stk. 1, nr. 4, skal regionplanen indeholde retningslinier for anvendelsen af arealer til udnyttelse af sten, grus og andre naturforekomster i jorden.

Efter lovforslagets § 15 skal en godkendt regionplan være bindende for amtsrådene og kommunalbestyrelserne. Planen er derimod ikke umiddelbart bindende for borgerne. Planens retningslinier må først være omdannet til mere detaljerede forskrifter i supplerende planlægning, navnlig den primærkommunale byplanlægning, eller have givet sig udslag i konkrete afgørelser, som amtsrådene og kommunalbestyrelserne træffer med hjemmel i lovgivningen i øvrigt, bl. a. loven om udnyttelse af sten, grus og andre naturforekomster i jorden og på søterritoriet (i det følgende benævnt råstofloven).

Det følger heraf, at amtsrådene som regionplanmyndigheder må foretage en planlægning af arealanvendelsen til råstofindvinding på grundlag af de undersøgelser af forekomsternes omfang og beliggenhed; som Danmarks Geologiske Undersøgelse iværksætter. Dette har god sammenhæng med, at det i vidt omfang tilkommer amtsrådene at tage stilling til ansøgninger om tilladelse efter råstofloven til udnyttelse af forekomster i jorden, jfr. vedlagte bilag.

Også anden lovgivning end råstofloven regulerer retten til råstofindvinding, men det er i ministeriet for offentlige arbejders cirkulære af 13. september 1972 pålagt amtsrådene at fungere som „samlecentral“ for de eventuelt nødvendige tilladelser fra

andre myndigheder. I vedlagte bilag er foretaget en opstilling over de andre lovbestemmelser, der har betydning for spørgsmålet, tillige med en angivelse af de myndigheder, der i henhold til disse bestemmelser har kompetence til at tillade eller afslå en ønsket råstofindvinding.

Det fremgår af opstillingen, at de fleste af de nævnte myndigheder kun skal tage stilling til en ansøgning om råstofindvinding, hvis det pågældende areal har en ganske særlig beliggenhed. Eksempelvis skal vedkommende kystkommission kun medvirke, hvis råstofindvindingen ønskes foretaget på en strandbred, som af kystsikringshensyn er omfattet af en bekendtgørelse om kystfredning. En grafisk fremstilling af kompetenceforholdene vil ikke give udtryk for, i hvor mange tilfælde de forskellige myndigheder skal impliceres i sagsbehandlingen. I et diagram måtte derfor samtlige myndigheder anføres, hvilket ville være vildledende for forståelsen.

Bilag til besvarelsen af spørgsmål 7-8.

Den generelle lov om råstofindvinding er lov nr. 285 af 7. juni 1972 om udnyttelsen af sten, grus og andre naturforekomster i jorden og på søterritoriet. Loven har ifølge § 1, stk. 2, til formål at sikre, at udnyttelsen af disse forekomster finder sted efter en samlet vurdering af foreliggende samfundsmæssige hensyn, og at myndighedernes behandling af indvindingsspørgsmål samordnes.

Efter lovens § 4 kræves tilladelse fra ministeren for offentlige arbejder til enhver råstofindvinding, som ikke er omfattet af undtagelsesreglerne i § 5. Ministeren kan dog bemyndige amtsrådet til at meddele tilladelserne. Denne bemyndigelse er givet i ministeriet for offentlige arbejders bekendtgørelse nr. 406 af 13. september 1972, hvorefter alle ansøgninger om tilladelse i henhold til loven skal indgives til amtsrådet, som kan træffe afgørelsen i en række nærmere angivne tilfælde. Uanset den generelle delegation af afgørelseskompetencen kan ministeren for offentlige arbejder dog beslutte at overtage afgørelsen i en bestemt sag eller eventuelt alle sager fra et bestemt område.

Efter lovens § 6 gælder en ansøgning om tilladelse i henhold til råstofloven også som ansøgning, der efter anden lovgivning er nødvendig for selve den påtænkte råstofind-

vinding. Ansøgeren er således fritaget for at skulle indgive ansøgning om råstofindvindingen til andre myndigheder end amtsrådet, og det er overladt til amtsrådet — forinden afgørelse efter råstofloven træffes — at forelægge sagen bl. a. for de myndigheder, hvis tilladelse i henhold til anden lovgivning også er nødvendig for, at den ønskede råstofindvinding kan påbegyndes.

Om tilladelse til selve råstofindvindingen også skal foreligge fra en eller flere andre myndigheder, afhænger af arealets beliggenhed eller i visse tilfælde råstoffets art:

a) Hvis det pågældende areal er undergivet landbrugspligt i henhold til loven om landbrugsejendomme, kræves landbrugsministerens tilladelse (§ 7, jfr. § 4, stk. 1, nr. 4, i lovekendtgørelse nr. 256 af 8. juni 1971, jfr. også fremsat lovforslag F. 146).

b) Hvis råstofindvinding ønskes foretaget på arealer inden for naturfredningslovens beskyttelseslinier langs kysten, langs visse søer og vandløb og omkring jordfaste fortidsminder, kræves fredningsnævnets tilladelse (§ 46, stk. 1, nr. 1, og stk. 6, § 47 a og § 53 i lovekendtgørelse nr. 445 af 1. oktober 1972).

c) Hvis indvindingen ønskes foretaget på et areal, der er omfattet af en godkendt fredningsplan, kræves tilladelse fra vedkommende fredningsplanudvalg (§ 37, stk. 2, i lovekendtgørelse nr. 445 af 1. oktober 1972 om naturfredning).

d) Er arealet beliggende på en direkte i henhold til sandflugtsloven fredet klitstrækning (navnlig strandbredden og havklitten langs Vesterhavet), kræves tilladelse fra sandflugtsmyndighederne (skovdirektøren og de kommunale sandflugtskommissioner), hvis gravningen „kan fremme sandflugt“ (lov nr. 84 af 25. marts 1961).

e) Er arealet fredskovspligtigt efter skovloven, kræves landbrugsministerens tilladelse (§ 7, stk. 2, i lov nr. 164 af 11. maj 1935 med senere ændringer).

f) Er arealet beliggende inden for et område, hvor der af hensyn til vandforsyningen er truffet beskyttelsesbestemmelser, kræves i almindelighed landvæsensrettens tilladelse (kap. 5 i lov nr. 169 af 18. april 1969 om vandforsyning). Efter forslaget til lov om miljøbeskyttelse, F. 155, overføres landvæsensrettens kompetence til amtsrådet (lovforslagets kap. 3).

g) Efter de fleste kommuners sundhedsvedtægt kræves sundhedskommissionens forhåndsgodkendelse, hvis råstofindvindingen kan antages at frembyde væsentlig ulempe for omboende. Efter forslaget til lov om miljøbeskyttelse, F. 155, hvorved sundhedsvedtægterne og sundhedskommissionerne bortfalder, kræves kommunalbestyrelsens forhåndsgodkendelse af de virksomheder, anlæg og indretninger, der er optaget på en liste over særlig forurenende virksomheder m. v. (lovforslagets kap. 5). På den liste, der følger med lovforslaget, er bl. a. nævnt grusværker, stenkuserier, teglværker og cementfabrikker.

h) Ønskes der borttaget sten, ler, sand eller grus fra en udyrket og for græsvækst blottet strandbred, som er omfattet af et forbud herimod i henhold til kystfredningsloven, kræves dispensation fra forbudet fra vedkommende kystkommission (lov nr. 149 af 18. maj 1906 med senere ændringer, jfr. også fremsat lovforslag, F. 189).

i) Åbning af nye brunkulslejer kræver landbrugsministerens tilladelse (lov nr. 172 af 7. juni 1958).

Hver af de nævnte love varetager sit særlige samfundsmæssige hensyn — landbrugsbevaring, naturbeskyttelse, sandflugtsforebyggelse, kystsikring, vandforsyningshensyn osv. — og de myndigheder, som i øvrigt har ansvaret for det pågældende lovområde, må som led i varetagelsen af det pågældende samfundshensyn have indseende også med råstofindvindingen. I råstofloven foreskrives en bredere samfundsmæssig vurdering, hvorunder — jfr. lovens § 1, stk. 2, nr. 1 — også andre hensyn end de, der særligt varetages af anden lovgivning, skal tages i betragtning ved amtsrådets stillingtagen til en ansøgning om råstofindvinding. Dette gælder eksempelvis hensynet til råstoffressourcernes omfang, erhvervs- og beskæftigelsesmæssige interesser og hensynet til fremme af en hensigtsmæssig byudvikling.

Spørgsmål 8 a:

Til uddybning af svarene på spørgsmål 7 og 8 spørges: Skal amtsrådet, før en regionplan lægges, foretage den i råstofloven foreskrevne høring af de omhandlede myndigheder, og skal denne høring i bekræftende fald tillige finde sted ved stillingtagen til

eventuelle ansøgninger om tilladelse til udnyttelse af forekomster?

Svar:

Den høring af andre myndigheder, der foreskrives i ministeriet for offentlige arbejders cirkulære af 13. september 1972 om råstofloven, og som er refereret i bilaget til besvarelsen af spørgsmål 7 og 8, skal kun foretages i forbindelse med fremkomsten af konkrete ansøgninger om tilladelse til en råstofindvinding.

Under udarbejdelsen af regionplanerne er forholdet anderledes. Amtsrådet vil som led i sin dataindsamling skaffe sig oplysning om, hvor der er råstofforekomster, som kan tænkes udnyttet, og amtsrådet vil tillige fra andre myndigheder få oplysning om særlige „interesseområder“ f. eks. for byudvikling, naturbeskyttelse, vandforsyning, vejanlæg osv., jfr. også lovforslagets § 11, stk. 1 og 2. Disse oplysninger vil ikke specifikt vedrøre råstofindvinding.

Det er således nødvendigt, at amtsrådet under udarbejdelsen af en regionplan har løbende kontakt med de myndigheder, der varetager specielle hensyn, som må indgå i regionplanarbejdet. Det vil normalt ikke være hensigtsmæssigt, at denne kontakt sker i form af formelle høringer.

Når der i en skitse eller et forslag til regionplan er indeholdt retningslinier for anvendelsen af arealer til råstofindvinding (lovforslagets § 7, stk. 1, nr. 4), er disse retningslinier resultatet af amtsrådets afvejning af interessen i en råstofindvinding over for eventuelt modstående samfundshensyn. Skitsen eller forslaget til regionplan offentliggøres og skal tilstilles bl. a. de myndigheder, fra hvem amtsrådet har modtaget oplysninger til brug for regionplanlægningen (lovforslagets § 12, stk. 2, og § 13, stk. 3). De pågældende myndigheder må da reagere over for amtsrådet eller boligministeren (ministerudvalget), hvis de finder at de foreslåede retningslinier vil være i strid med de særlige samfundshensyn, som de pågældende myndigheder varetager. I konflikttilfælde vil det da senest i forbindelse med regionplanens godkendelse blive afgjort, om de i regionplanforslaget indeholdte retningslinier skal opretholdes (lovforslagets § 4 og § 14, stk. 3, jfr. også besvarelsen af udvalgets spørgsmål 14 og 15).

En regionplans retningslinier for råstofudnyttelse vil formentlig navnlig gå ud på en markering af dels arealer, som ud fra forskellige modstående samfundshensyn ikke bør anvendes til råstofindvinding, dels arealer, hvor der generelt set ikke gør sig særlige hensyn gældende, som vil komme i konflikt med en råstofudnyttelse. Det vil formentlig være yderst sjældent, at en regionplan positivt kan udpege arealer til råstofindvinding.

I det omfang, hvori en regionplan angiver arealer, som ikke bør anvendes til råstofudnyttelse, vil tilstedeværelsen af regionplanen lette behandlingen af senere konkrete ansøgninger om tilladelse til råstofindvinding. Er regionplanens retningslinier ikke i sig selv til hinder for en råstofindvinding, må der gennem høringssystemet i medfør af råstofloven tages stilling til den konkrete ansøgning. Det vil således ikke fremgå af regionplanens retningslinier for arealanvendelsen, om der inden for et givet område er særlige forhold som f. eks. fortidsminder, byggelinier el. lign., der kan få betydning for myndighedernes stillingtagen til det enkelte gravningsprojekt. Endvidere skal der under alle omstændigheder tages stilling til en udnyttelsesplan, herunder hvor dybt der må graves, hvorledes pladsen skal afskærmes, og hvordan området skal reetableres, jfr. råstoflovens bestemmelser herom.

Sammenfattende kan spørgsmålet derfor besvares derhen, at der ikke under udarbejdelsen af en regionplan skal foretages høringer i råstoflovens forstand, og at den procedure, der er foreskrevet i råstofloven for behandling af enkeltsager, må opretholdes, idet der herved sigtes mod varetagelsen af hensyn af langt mere detaljeret karakter, end det er tilfældet ved regionplanens retningslinier om arealanvendelsen.

Spørgsmål 9:

Kan ministeren give udvalget en liste over de planlægningsorganer, der har relation til hele planlægningslovgivningen?

Svar:

Ud over den i almindelighed ulovbestemte sektorplanlægning, der finder sted i fagministerierne og/eller centrale styrelser, er den fysiske planlægning — sektorplanlægning så vel som sammenfattende stedplanlægning — i det væsentlige henlagt til

amtsrådene og/eller kommunalbestyrelserne.

A. Amtsrådene udfører således (eller skal ifølge fremsatte lovforslag udføre):

1) *Vejplanlægning* i henhold til §§ 26 ff. i lov om offentlige veje (nu lovbekendtgørelse nr. 423 af 11. september 1972).

Amtsrådernes vejplanlægning omfatter planer for de anlæg af nye landeveje, større forlægninger af bestående landeveje og andre større anlægsarbejder, der efterhånden tænkes udført på landevejsnettet. Amtsrådernes vejplaner skal ikke godkendes af nogen anden myndighed, men vejdirektoratet og den eller de berørte kommunalbestyrelser kan kræve eventuelle meningsuligheder afgjort af ministeren for offentlige arbejder. Vejplanlægningen er kontinuerlig, og et nyt vejprojekt kan når som helst optages på vejplanen.

Amtsrådene bistår vejdirektoratet i planlægningen af hovedlandevejsnettet i overensstemmelse med de særlige samarbejdsregler med staten.

Amtsrådene er endvidere godkendelsesmyndigheder for den primærkommunale vejplanlægning, jfr. nedenfor under B 4.

Af hensyn til koordineringen med kommunernes vejplanlægning og planlægningen af hovedlandevejsnettet er der nedsat særlige *vejplanudvalg* for hver amtskommune. I disse vejplanudvalg er både staten, amtserådene og primærkommunerne repræsenteret.

Endvidere er amtsrådene godkendelsesmyndigheder for de kommunale *vejvedtægter*, jfr. §§ 10 ff. i lov nr. 288 af 7. juni 1972 om private fællesveje; afvigelser fra den af ministeren for offentlige arbejder udarbejdede standardvedtægt skal dog forelægges ministeren til godkendelse.

Om de særlige *vejadgangsudvalg*, der nedsættes af amtsrådene, henvises til nedenfor under C 3.

2) *Kloakplanlægning* i henhold til landbrugsministeriets bekendtgørelse af 4. juni 1970 om tilsyn med vandløb og kontrol med forurening af vandområder.

Planlægningen omfatter navnlig amtsvandløbene og de vigtigste kommunevandløb, der hører til et amtsvandløbssystem. Planlægningen tager sigte på først at tilvejebringe oversigter over forureningsgraden og dernæst at foreslå kommunalbestyrelserne

en nærmere angivet prioritering af rensningsopgaverne. Oversigterne skal revideres mindst hvert 3. år.

I cirkulæreskrivelse af 5. december 1972 har ministeren for forureningsbekæmpelse anmodet amtsrådene om at lade amtsvanspektørerne — på grundlag af den ovennævnte kortlægning samt foreliggende forslag til udvidelser og forbedringer af kommunale kloak- og rensningsanlæg — lede lokale drøftelser med henblik på at formulere målsætninger for de enkelte søer, vandløb og saltvandsområder, således at rensningsindsatsen kan koordineres inden for recipientområderne.

Efter § 21 i forslag til lov om miljøbeskyttelse (F. 155) skal amtsrådet godkende kommunalbestyrelsernes samlede planer for udbygningen af spildevandsanlæg i den pågældende kommune, jfr. nedenfor under B 5. Det samme gælder ændringer i og tillæg til planerne. Amtsrådet kan pålægge en kommunalbestyrelse at udarbejde forslag til delplaner og til ændringer i eller tillæg til en godkendt plan. Endvidere skal amtsrådet påse planernes overholdelse og kan på kommunens bekostning udføre et anlæg, der er optaget i en godkendt plan, hvis det ikke er udført rettidigt i henhold til planens tidsmæssige bestemmelser.

3) *Vandforsyningsplanlægning* i henhold til nyt kap. II A i lov om vandforsyning, således som bestemmelserne foreslås affattet i forslag til lov om ændring af denne lov (F 156).

Efter de foreslåede bestemmelser skal amtsrådet med bistand af kommunalbestyrelserne iværksætte undersøgelser over de vandmængder, der vil være til rådighed for kommunernes vandforsyning. På grundlag heraf skal amtsrådet udarbejde planer for den fremtidige vandforsyning inden for amtskommunens område. På grundlag af disse planer skal dernæst ministeren for forureningsbekæmpelse udarbejde samlede planer for landets vandforsyning, og disse planer skal lægges til grund ved behandlingen af konkrete sager i henhold til vandforsyningsloven.

4) *Miljøbeskyttelsesplanlægning* i henhold til §§ 61 ff. i forslag til lov om miljøbeskyttelse (F. 155).

Efter de foreslåede bestemmelser skal amtsrådet på grundlag af oplæg fra kommu-

nalbestyrelserne undersøge og vurdere forureningskilderne og graden af forureningen af disses omgivelser inden for amtskommunens område.

Amtsrådet skal dernæst udarbejde en samlet oversigt til støtte for myndighederne i forbindelse med miljøbeskyttelsen. I oversigten skal indgå forslag til den fremtidige placering af virksomhed m. v., hvortil der af hensyn til forebyggelse af forurening må stilles særlige beliggenhedskrav. Oversigten skal tillige rumme forslag om etablering eller udbygning af spildevandsanlæg, forbrændingsanstalter, lossepladser o. lign.

På grundlag af amtsrådenes oversigter skal ministeren for forureningsbekæmpelse udarbejde samlede retningslinier, som skal lægges til grund ved behandlingen af konkrete sager om vandforsyning, spildevandsafledning og godkendelse af særlig forurenende virksomheder m. v., og som i øvrigt skal være vejledende for andre myndigheders fysiske planlægning.

5) *Planlægning af sommerhusudviklingen* i amtskommunen som retningsgivende for kommunalbestyrelsernes forslag til og boligministerens godkendelse og fastlæggelse af sommerhusområder i bygnings- eller byplanvedtægt.

Planlægningen udføres i samarbejde med fredningsplanudvalgene efter henstilling fra boligministeriet i cirkulære af 29. december 1969 om by- og landzonenloven.

Efter gennemførelsen af lov nr. 230 af 7. juni 1972 om erhvervelse af fast ejendom til fritidsformål er denne sommerhusplanlægning ved at blive udvidet til en overordnet planlægning til fremme af befolkningens rekreative interesser i videre forstand.

6) Gennem administrationen af landzonebestemmelserne i by- og landzonenloven (nu lovbekendtgørelse nr. 340 af 13. juli 1972) medvirker amtsrådene i *byudviklingsplanlægningen*, især for så vidt angår de mindre bysamfund.

7) *Planlægning af råstofudnyttelsen* i amtskommunen som grundlag for amtsrådenes administration af lov nr. 285 af 7. juni 1972 om udnyttelse af sten, grus og andre naturforekomster i jorden og på søterritoriet, jfr. besvarelsen af udvalgets spørgsmål 7 og 8.

8) *Skoleplanlægning* i henhold til § 35 i lov om styrelsen af kommunernes skolevæsen m. v. (lov nr. 44 af 9. februar 1970).

Skoleplanlægningen omfatter udbygningen af folkeskolevæsenet, ungdomsskolevirksomheden og anden offentlig skoleundervisning i amtskommunen, herunder den omtrentlige placering af de enkelte nye skoler. Udbygningsplanerne, der skal dække en periode på 15 år, indbefatter investeringsplaner.

Udbygningsplanerne udarbejdes af amtsrådet på grundlag af bl. a. de primærkommunale planer, vedtages af amtsrådet efter forelæggelse for primærkommunerne og skal godkendes af undervisningsministeren. I forbindelse med godkendelsen afgør ministeren eventuelle meningsforskelle mellem amtsrådet og en kommunalbestyrelse.

Udbygningsplanerne skal optages til revision med højst 5 års mellemrum, og amtsrådet skal hvert år til undervisningsministeren afgive en indberetning om kommunernes skolevæsen og fritidsundervisning og om det amtskommunale skolevæsen.

9) *Socialplanlægning* i henhold til § 11 ff. i lov om styrelse af sociale og visse sundhedsmæssige anlæggender (lov nr. 227 af 27. maj 1970). Bestemmelserne herom er dog endnu ikke trådt i kraft.

De nævnte bestemmelser foreskriver, at amtsrådet efter forhandling med de kommunale myndigheder skal udarbejde en plan for udbygningen af den sociale og sundhedsmæssige virksomhed inden for amtskommunens område. Planen skal godkendes af socialministeren efter forhandling med indenrigsministeren. I forbindelse med godkendelsen afgør socialministeren eventuelle meningsforskelle mellem amtsrådet og en kommunalbestyrelse.

Planerne skal optages til revision med højst 5 års mellemrum, og amtsrådet skal hvert år til socialministeren og indenrigsministeren afgive en indberetning om både amtskommunens og primærkommunernes sociale og sundhedsmæssige virksomhed.

Amtsrådet er endvidere godkendelsesmyndighed for de kommunale regulativer for den sociale og sundhedsmæssige forvaltning (lovens § 3).

10) *Sygehusplanlægning* i henhold til § 4 i lov om sygehusvæsenet (lov nr. 237 af 4. juni 1969).

Amtsrådet skal udarbejde en plan for løsningen af amtskommunens sygehusopgaver og revidere planen i det omfang, udviklin-

gen gør det påkrævet. Planen og senere revisioner skal godkendes af indenrigsministeren efter indstilling fra sygehusrådet.

B. Kommunalbestyrelserne udfører:

1) Sammenfattende fysisk planlægning i form af *dispositionsplaner* på grundlag af byplanloven (nu lovbekendtgørelse nr. 63 af 20. februar 1970). Dispositionsplaner godkendes af boligministeren og forudsættes løbende revideret og ajourført.

På grundlag af denne planlægning fastlægges *bygeområder* (og eventuelt grundkredse) i kommunens *bygningsvedtægt* til regulering i hovedtræk navnlig af bebyggelsens anvendelse, højde og tæthed (udnyttelsesgrad). Bygningsvedtægten såvel som senere tillæg til vedtægten vedtages af kommunalbestyrelsen og stadfæstes af boligministeren, jfr. § 7 i byggeloven (nu lovbekendtgørelse nr. 361 af 17. juli 1972).

Når et areal er udlagt som bygeområde til bymæssig bebyggelse eller til sommerhusbebyggelse i en stadfæstet bygningsvedtægt (eller vedtægtstillæg), er arealet dermed byzone henholdsvis sommerhusområde, jfr. by- og landzonelovens § 2.

2) *Detailplanlægning* i form af partielle *byplanvedtægter*, hvorved bebyggelsesforholdene i mindre, afgrænsede områder reguleres nærmere. Forslag til byplanvedtægter vedtages af kommunalbestyrelsen og godkendes af boligministeren, jfr. byplanlovens § 1. Også en byplanvedtægt kan gøre et landzoneareal til byzone eller sommerhusområde, jfr. by- og landzonelovens § 2.

En nærmere bebyggelsesregulering i forbindelse med inddragning af et område til bymæssig bebyggelse (eller sommerhusbebyggelse) kan også finde sted i *retningsplaner* i henhold til byggelovens § 25. Disse planer forudsætter enten enighed mellem kommunalbestyrelsen og de berørte grundejere og andre rettighedshavere eller godkendelse af en særlig reguleringskommission for henholdsvis vestre og østre landsretskreds. Denne plantype har ikke fundet synderlig anvendelse i praksis, idet man i almindelighed har detailreguleret forholdene i partielle byplanvedtægter eller — i forbindelse med områdets udstykning i henhold til en af kommunen godkendt *udstykningsplan* — i private *byggeservitutter*, som efter byggelovens § 4 kun kan stiftes med bygningsmyn-

dighedens (d. v. s. som altovervejende hovedregel kommunalbestyrelsens) godkendelse.

Et yderligere instrument i detailbyplanlægningen er *bebyggelsesplaner* omfattende flere ejendomme (eller et tilsvarende stort areal), idet kommunalbestyrelsen i et vist omfang kan dispensere fra bygningsvedtægtenes bestemmelser om maksimal udnyttelsesgrad og bygningers højde- og afstandsforhold, når bebyggelsen opføres på grundlag af en sådan bebyggelsesplan, der er godkendt af kommunalbestyrelsen.

3) En særlig *byfornyelsesplanlægning* dels på grundlag af dispositionsplanen, dels — for så vidt angår boligtilsyns- og saneringsvirksomheden — i henhold til §§ 3 ff. i saneringsloven (nu lovbekendtgørelse nr. 299 af 11. juni 1971). Efter de sidstnævnte bestemmelser, jfr. boligministeriets cirkulære af 30. september 1969 og 10. marts 1972 om henholdsvis oversigtsplaner og tidsfølgeplaner i henhold til saneringsloven, skal kommunalbestyrelserne for kommuner med mere end 25.000 indbyggere i en *oversigtsplan* foretage en bedømmelse af kvaliteten af beboelsesejendommene i kommunen og klassificere ejendommene med henblik på beslutninger om at fjerne eller forbedre usunde eller utidssvarende bygninger og i en *tidsfølgeplan* fastlægge takten i saneringsvirksomheden. Hverken oversigts- eller tidsfølgeplanerne skal godkendes af anden myndighed.

Til gennemførelse af saneringer udarbejdes *saneringsplaner* for de enkelte saneringsopgaver af kommunalbestyrelsen eller af et saneringsselskab, jfr. saneringslovens § 9. Planerne skal godkendes af boligministeren.

Til gennemførelse af byfornyelsesopgaver i øvrigt kan kommunalbestyrelsen vedtage *regulerings- og udredningsplaner* med hjemmel i §§ 45 ff. i byggeloven. Disse planer skal godkendes af den ovennævnte særlige reguleringskommission for henholdsvis vestre og østre landsretskreds, medmindre der opnås enighed om planernes bestemmelser mellem kommunen og de berørte grundejere og andre rettighedshavere. Disse plantyper har ikke fundet synderlig anvendelse i praksis.

Som modstykke til byfornyelsesplaner udarbejder kommunalbestyrelserne undertiden ulovbestemte *bevaringsplaner* som grundlag bl. a. for partielle byplanvedtægter og for administrationen af byggeloven, jfr.

navnlig lovens § 43 om bebyggelsens ydre fremtræden.

4) *Vejplanlægning* i henhold til §§ 26 ff. i lov om offentlige veje (nu lovbekendtgørelse nr. 423 af 11. september 1972).

Kommunalbestyrelsernes vejplanlægning omfatter planer for de anlæg af nye kommuneveje, større forlægninger af bestående kommuneveje og andre større anlægsarbejder, der efterhånden tænkes udført på det kommunale vejnet. Kommunens vejplan skal godkendes af amtsrådet, men både kommunalbestyrelsen, amtsrådet og vejdirektoratet kan kræve eventuelle meningsuligheder afgjort af ministeren for offentlige arbejder. Vejplanlægningen er kontinuerlig, og et nyt vejprojekt kan når som helst optages på vejplanen.

Kommunalbestyrelsen er endvidere tilsynsmyndighed med hensyn til private fællesveje, jfr. § 6 i lov nr. 288 af 7. juni 1972 om private fællesveje, og skal godkende udlæg af nye private fællesveje, jfr. lovens §§ 14 og 24. Kommunalbestyrelsen skal tillige klassificere de private fællesveje i kommunen under hensyn til arten og omfanget af den forventede færdsel og bebyggelse, jfr. lovens §§ 22 og 25; til klassificering i klasse I kræves amtsrådets samtykke, jfr. § 22, stk. 3.

Om de koordinerende *vejplanudvalg* og om de kommunale *vejvedtægter* henvises til ovenfor under A 1.

5) *Kloakplanlægning* i henhold til § 21 i forslag til lov om miljøbeskyttelse (F. 155).

Efter de foreslåede bestemmelser skal kommunalbestyrelsen udarbejde en samlet plan for udbygningen af spildevandsanlæg i kommunen, såvel offentlige som private anlæg. Planen skal indeholde oplysninger om de forventede tidspunkter for anlæggenes udførelse og skal godkendes af amtsrådet, jfr. nærmere ovenfor under A 2.

I cirkulæreskrivelse af 5. december 1972 har ministeren for forureningsbekæmpelse anmodet samtlige kommunalbestyrelser om at udarbejde 10-årige investeringsprogrammer for udbygningen af de kommunale kloak- og rensningsanlæg og om at bistå med fremskaffelsen af de oplysninger, som er nødvendige for tilvejebringelsen af en plan for hele landet, der koordinerer de kommunale investeringsprogrammer for en 10-årig periode. Arbejdet finder sted i et samar-

bejde mellem amtsrådene og primærkommunerne, og det er hensigten, at investeringsprogrammerne skal revideres hvert år.

6) Oplæg til amtsrådenes *miljøbeskyttelsesplanlægning*, jfr. ovenfor under A 4.

7) Deltagelse i amtsrådenes *skoleplanlægning*, jfr. ovenfor under A 8.

8) Deltagelse i amtsrådenes *socialplanlægning*, jfr. ovenfor under A 9.

C. Særlige planlægningsorganer.

1) *Byudviklingsudvalg*.

I henhold til den nu ophævede lov fra 1949 om regulering af bymæssige bebyggelser er afgrænset i alt 42 særlige byudviklingsområder. Siden 1. april 1970 har der ikke kunnet fastlægges nye byudviklingsområder, jfr. § 19 i by- og landzoneloven (nu lovbekendtgørelse nr. 340 af 13. juli 1972).

For hvert byudviklingsområde er oprettet et byudviklingsudvalg, der består af en af boligministeren udpeget formand, et antal medlemmer repræsenterende de berørte amtsråd og kommunalbestyrelser, i nogle tilfælde et medlem repræsenterende grundejerinteresserne, samt nogle særligt sagkyndige medlemmer.

Byudviklingsudvalgene udarbejder i henhold til by- og landzonelovens § 21 forslag til byudviklingsplaner med fastlæggelse af udstrækningen af byzonerne inden for det pågældende byudviklingsområde. Byudviklingsplaner og tillæg dertil godkendes af det i henhold til byplanlovens § 4 nedsatte byplannævn, som ved godkendelsen kan foretage de ændringer i planerne, som nævnet finder hensigtsmæssige.

Byudviklingsudvalgene påser endvidere, at byzonerne til stadighed har fornøden rummelighed, og skal mindst hvert 4. år afgive en redegørelse herom til boligministeren med eventuelle forslag til revision af den pågældende byudviklingsplan (by- og landzonelovens § 4).

2) *Fredningsplanudvalg*.

I henhold til § 6 i naturfredningsloven (nu lovbekendtgørelse nr. 445 af 1. oktober 1972) er der for hvert amt nedsat et fredningsplanudvalg. For hovedstadsområdet er dog nedsat et for områdets 3 amter fælles fredningsplanudvalg.

Uden for hovedstadsområdet består samtlige fredningsplanudvalg af 15 medlemmer, nemlig en af ministeren for kulturelle anlig-

gender udpeget formand, 4 medlemmer udpeget af amtsrådet, 4 medlemmer udpeget af kommunerne i amtet, 3 medlemmer repræsenterende centraladministrationen og 3 medlemmer repræsenterende henholdsvis landbrugsinteresser, Danmarks Naturfredningsforening og Friluftsrådet.

Efter naturfredningslovens § 35 foretager fredningsplanudvalgene landskabsanalyser og udarbejder vejledende retningslinier til støtte for andre myndigheders planlægning og administration. Efter lovens § 36 kan udvalgene på grundlag af landskabsanalyserne udarbejde fredningsplaner for områder, hvor der kan blive tale om fredning eller erhvervelse af arealer til det offentlige. Sådanne fredningsplaner skal udarbejdes, hvis ministeren for kulturelle anliggender anmoder derom. Planerne skal godkendes af ministeren for kulturelle anliggender.

Landskabsanalyserne er retligt uforbindende, og godkendte fredningsplaner har kun en foreløbig bindende virkning, idet en grundejer, der får afslag på en ansøgning om forandring af tilstanden på sin ejendom, kan kræve, at fredningsplanudvalget rejser fredningssag for ejendommen.

Fredningsplanudvalgene har i det hele taget først og fremmest en rådgivende rolle over for den amts- og primærkommunale planlægning. Fredningsplanudvalgene peger på, hvilke landskabelige og rekreative forhold der bør tages i betragtning ved disse myndigheders planlægning og administration.

Fredningsplanudvalgene har endvidere beføjelse til af egen drift at rejse fredningssager for fredningsnævnene, og sekretariaterne for udvalgene fungerer i praksis i vidt omfang som tekniske sekretariater også for nævnene.

3) *Vejadgangsudvalg*.

Efter den nu ophævede vejbestyrelseslov fra 1957 skulle et for hver amtskommune nedsat udvalg (det såkaldte § 35-udvalg) gøre indstilling til ministeren for offentlige arbejder om indførelsen af adgangsbegrænsninger for alle veje i amtskommunen af særlig betydning for den gennemgående færdsel, d. v. s. med hensyn til tilslutning af nye veje, anlæg af nye overkørsler og benyttelsen af bestående adgange. Bestemmelserne herom er i det væsentlige opretholdt uændret i §§ 72 ff. i lov om offentlige veje (nu

Bilag til bet. o. lovf. om lands- og regionplanlægning.

lovbekendtgørelse nr. 423 af 11. september 1972).

Vejadgangsudvalgene nedsættes af amtsrådene og består nu af en af ministeren for offentlige arbejder efter indstilling fra amtsrådet udpeget formand, 3 medlemmer repræsenterende centraladministrationen, 2 medlemmer repræsenterende amtsrådet og 2 medlemmer repræsenterende kommunalbestyrelserne i amtskommunen.

Før et vejadgangsudvalg afgiver indstilling til ministeren for offentlige arbejder, skal udvalget forhandle med vedkommende vejbestyrelse, amtsrådet, den pågældende kommunalbestyrelse og det eventuelle byudviklingsudvalg. Uenighed mellem udvalget og en af disse myndigheder afgøres af ministeren i forbindelse med ministerens beslutning om fastsættelse af adgangsbe- grænsninger. Ministeren kan med tilslutning fra det i lovens § 3 omhandlede vej- nævn skærpe de adgangsbestemmelser, som udvalget har indstillet, og fastsætte adgangsbestemmelser også for veje, som udvalget ikke har indstillet adgangsbe- grænset.

Udvalgene kan til enhver tid gøre indstilling til ministeren om ændringer i fastsatte adgangsbestemmelser og skal tage spørgsmålet op, hvis ministeren eller en af de ovennævnte myndigheder anmoder derom.

Det bemærkes, at særregler for Københavns og Frederiksberg kommuner er holdt uden for ovenstående fremstilling.

Spørgsmål 10:

Ad § 7, stk. 2. Hvilke andre forhold ud over de i stk. 1 nævnte omfattes af bestemmelserne i stk. 2?

Svar:

Regionplanlægningen omfatter efter lovforslagets § 7, stk. 1, kun arealanvendelsen.

Det vil imidlertid være betænkeligt fuldstændigt at begrænse indholdet af en regionplan til de i § 7, stk. 1, udtrykkeligt nævnte forhold, idet der i så fald måtte sluttes modsætningsvis, således at planen ikke kunne omhandle andet, end hvad der klart kunne henføres til et af punkterne i stk. 1.

Det kan således ikke udelukkes, at det vil have væsentlig betydning for fremme af en hensigtsmæssig by- og bebyggelsesudvikling m. v. i amtskommunen, at den sammenfattende regionplan også kan indeholde be-

standdele af f. eks. den amtskommunale sektorplanlægning. Som et muligt eksempel kan nævnes den vandforsyningsplanlægning, som amtsrådene skal foretage efter forslag til ny § 6 i vandforsyningsloven, jfr. lovforslaget om ændring af denne lov (F. 156).

Det vil næppe heller kunne udelukkes, at det i særlige tilfælde kan være påkrævet af hensyn til den hensigtsmæssige by- og bebyggelsesudvikling i amtskommunen, at regionplanen indeholder hovedretningslinier for erhvervslokaliseringen ud over de retningslinier, der foreslås udtrykkeligt hjemlet i stk. 1, nr. 1 og 3.

Spørgsmål 10 a:

I tilknytning til svaret på spørgsmål 10 spørges, om ministeren vil overveje en ændret affattelse af § 7, således at denne bestemmelse bliver udtømmende med hensyn til de retningslinier og bestanddele, som regionplanen kan indeholde.

Svar:

Spørgsmålet har været nøje overvejet under lovforslagets udarbejdelse, ligesom det er blevet drøftet under forhandlingerne med de kommunale organisationer.

Af de grunde, som er nævnt i svaret til udvalgets spørgsmål 10, vil forslag om ændret affattelse af § 7 ikke blive fremsat fra min side.

Spørgsmål 11:

Er sigtet med § 8 (jfr. § 10, stk. 2) at give mulighed for at supplere en udarbejdet regionplan med en oversigt over den samlede amtslige sektorplanlægning, og anser ministeren et sådant supplement for hensigtsmæssigt?

Svar:

Sondringen mellem den egentlige regionplan (§ 7) og den til planen hørende redegørelse (§ 8) har sin baggrund i, at kun selve regionplanen foreslås tillagt bindende virkning for kommunalbestyrelserne (§ 15). Det er derfor nødvendigt at begrænse den bindende regionplan, så den ikke indeholder oplysninger om indsamlede data, analyser af disse, beregninger og prognoser, diskussion af alternativer m. v. Denne beskrivende del

af regionplanlægningen egner sig selvsagt ikke til vedtagelse og godkendelse, men er et nødvendigt led i præsentationen af såvel de forberedende alternative skitser til en regionplan som det endelige regionplanforslag.

Hertil kommer, at redegørelsen efter § 8 også foreslås at skulle indeholde oplysninger om den forudsatte tidsfølge for planens virkeliggørelse.

Oplysninger om den amtskommunale sektorplanlægning skal ifølge § 10, stk. 2, stilles til rådighed for primærkommunerne. Disse oplysninger — såvel som de i § 11 omhandlede oplysninger om anden planlægning — vil få meget væsentlig betydning for regionplanens indhold. De vil udgøre nogle af planens forudsætninger og må derfor indgå i § 8-redegørelsen.

Det må anses for hensigtsmæssigt, at redegørelsen indeholder en oversigt over den sektorplanlægning, som har relation til den pågældende amtskommune, og som har betydning for regionplanens indhold.

Spørgsmål 11 a:

Ad § 9, stk. 1 („helhedsvurdering af den ønskelige udvikling i amtskommunen“). Er denne helhedsvurdering omfattet af den procedure, der er skitseret i §§ 10-13, således at der ikke er tale om amtslige direktiver til primærkommunerne?

Svar:

Spørgsmålet kan besvares bekræftende.

Med det sidste led i § 9, stk. 1, tilsigtes det at give udtryk for, at både kommunalbestyrelserne, amtsrådet og boligministeren (ministerudvalget), der alle medvirker i regionplanlægningen, skal anlægge en helhedsvurdering, således at der under denne synsvinkel finder en bedømmelse sted af eventuelle interessemodsætninger mellem de enkelte kommuner. Navnlig bør regionplanlægningen ikke forme sig som en addition af de primærkommunale udviklingsplaner.

Både forud for de alternative skitser til regionplanen og forud for det endelige regionplanforslag vil der blive forhandlinger mellem amtsrådet og kommunalbestyrelserne (§ 12, stk. 1, og § 13, stk. 1).

Spørgsmål 12:

Hvilke oplysninger kan ministeren give

om de administrative, herunder personale-mæssige, konsekvenser?

Svar:

Som anført i bemærkningerne til lovforslaget er skønnet over de administrative konsekvenser af lovforslaget for så vidt angår amtsrådene og kommunalbestyrelserne foretaget i et samarbejde med henholdsvis Amtsrådsforeningen i Danmark og Kommunernes Landsforening. Såvel dette skøn som skønnet over de administrative konsekvenser for så vidt angår staten er dernæst tiltrådt af administrationsdepartementet, der også i øvrigt har medvirket under lovforberedelsen.

Som også anført i bemærkningerne må det påregnes, at den tilsigtede intensivering af landsplanlægningen — herunder den statslige medvirken i regionplanlægningen, som lovforslaget foreskriver — vil nødvendiggøre, at der i løbet af de første ca. 3 år må ansættes mindst 10-12 akademisk uddannede medarbejdere i det organ, hvortil dette arbejde henlægges.

For amtskommunernes og primærkommunernes vedkommende gør der sig det særlige forhold gældende, at adskillige love (og lovforslag) foreskriver udførelsen af en sted- eller sektorplanlægning, som indgår som led i regionplanlægningen. Dette forhold bevirker, at den administrative belastning af amtsrådene og kommunalbestyrelserne som følge af nærværende lovforslag bliver væsentlig mindre, end det ellers ville have været tilfældet. Det nævnte forhold bevirker samtidig, at det er forbundet med store vanskeligheder at gøre op, hvor stort arbejdskraftforbrug i amtskommunerne og primærkommunerne lovforslaget vil medføre.

Hertil kommer, at adskillige amtsråd må antages af forskellige grunde at ville foretrække at få betydelige dele af forarbejderne til regionplanen udført som fremmede tjenesteydelser. En tilsvarende tendens har som bekendt kunnet konstateres med hensyn til den primærkommunale dispositionsplanlægning.

Af de nævnte årsager har man måttet afstå fra i bemærkningerne til lovforslaget at anslå arbejdskraftforbruget i amts- og primærkommunerne. De anslåede økonomiske konsekvenser for amtskommunerne indice-

rer imidlertid et personaleforbrug på mindre end én akademisk medarbejder pr. amtsråd, når regionplanlægningen betragtes over en årrække.

Spørgsmål 12 a:

Kan ministeren uddybe svaret på spørgsmål 12, så der også gives oplysninger om omfanget af det nødvendige ikke-akademisk uddannede personale i landsplanorganet?

Svar:

Efter administrationsdepartementets erfaringer svarer antallet af ikke-akademisk uddannede medarbejdere i centraladministrationen normalt til antallet af akademisk uddannede.

For det administrative landsplanorgans vedkommende tør det formentlig antages, at behovet for ikke-akademisk personale vil være noget mindre.

Lønudgifterne for disse medarbejdere er indregnet i det beløb på 5 à 6 mill. kr., der omtales i bemærkningerne til lovforslaget (side 17, sp. 2.)

Spørgsmål 13:

Efter hvilke retningslinier vil amtsrådene forestå den i § 12, stk. 3, omhandlede oplysningsvirksomhed, og hvorledes vil man sikre sig, at denne bestemmelse kan føres ud i livet?

Svar:

Som nævnt i bemærkningerne til lovforslaget er bestemmelserne i § 12, stk. 3, om oplysningsvirksomhed affattet som principbestemmelser uden konkrete anvisninger. Dette skyldes et ønske om at gøre det muligt for de enkelte amtsråd at gribe oplysningsvirksomheden forskelligt an.

En vurdering af de forskellige former for at inddrage offentligheden i planlægningen, som har været bragt i anvendelse både her i landet og i andre lande, kan endnu ikke foretages. De indvundne erfaringer undersøges for tiden som led i et af Statens Byggeforskningsinstitut (byplanafdelingen) iværksat forskningsarbejde.

Medens amtsrådene ikke hidtil har haft anledning til at udføre oplysningsvirksomhed af en art som omhandlet i lovforslagets

§ 12, stk. 3, er det ved at blive almindeligt, at primærkommunerne under udarbejdelsen af navnlig dispositionsplaner inddrager borgerne i planlægningen ved afholdelse af borgermøder, kurser, seminarer, udsendelse af spørgeskemaer m. v.

Egnsplanrådet (for hovedstadsområdet) iværksatte i forbindelse med udsendelse af regionplanskitserne i slutningen af 1971 ikke alene en formel høring af myndigheder og interesseorganisationer, men enhver interesseret blev opfordret til at fremsætte kommentarer til de offentliggjorte rapporter og skitser. Endvidere foregik der i overensstemmelse med Egnsplanrådets opfordring en ret omfattende almen debat i dagspressen, i fagblade og ved møder, og Egnsplanrådet etablerede en vandreudstilling, som vistest forskellige steder i regionen. Der henvises nærmere til vedlagte bilag „Regionplanlægning 1970-85*“. Offentlighed omkring regionplanrapporterne, som er udarbejdet af Egnsplanrådets planlægningsafdeling. Der er heri redegjort for de indvundne erfaringer.

Offentligheden omkring Egnsplanrådets regionplanarbejde har vist, at en oplysningsvirksomhed som den i lovforslagets § 12, stk. 3, omhandlede lader sig gennemføre. Oplysningsvirksomheden bør finde sted under et samarbejde mellem amtsrådet og kommunalbestyrelserne. Det må herved erindres, at i modsætning til det hidtil udførte regionplanarbejde i hovedstadsområdet vil — ifølge bestemmelserne i lovforslaget — kommunalbestyrelserne deltage i planlægningsproceduren fra starten.

Hvis det skulle vise sig nødvendigt, vil der i medfør af lovforslagets § 9, stk. 2, administrativt kunne gives mere detaljerede forskrifter for den i § 12, stk. 3, omhandlede oplysningsvirksomhed.

Spørgsmål 14:

Ad § 14, stk. 1. Kan ministeren redegøre for ansvars- og kompetencefordelingen?

Spørgsmål 15:

Hvis f. eks. kulturministeren har truffet afgørelse om, at et areal skal udlægges til fritidsformål, kan boligministeren så omgøre denne afgørelse?

*) Ikke optrykt her.

Svar:

Loven foreslås at skulle henhøre under boligministerens ressort. Det følger heraf, at det retlige ansvar i henhold til ministeransvarlighedsloven af 15. april 1964 i forbindelse med lovens administration påhviler boligministeren.

Regeringen lægger imidlertid afgørende vægt på, at den overordnede politiske ledelse af landsplanlægningen og den statslige stillingtagen til regionplanlægningen foregår i et ministerudvalg. Lands- og regionplanlægningens særlige karakter, herunder den indbyrdes koordinering af det offentliges dispositioner inden for adskillige og under flere ministre hørende sagsområder, gør det nødvendigt at anvende en sådan politisk ledelsesform.

Bestemmelserne i lovforslagets § 4 og § 14, stk. 1 og 3, er givet en affattelse, hvorved dette forhold markeres.

I årenes løb er etableret flere tilsvarende ministerudvalg, som er opretholdt af skiftende regeringer. Der kan især henvises til regeringens økonomiudvalg og regeringens markedsudvalg.

Spørgsmålet om ansvars- og kompetencefordelingen ved godkendelse af regionplaner, jfr. også lovforslagets § 4 om „landsplandi- rektiver“ for regionplanlægningen, kan derfor illustreres ved en beskrivelse af ansvars- og kompetencefordelingen for de enkelte ministre i sager, der behandles af regeringens økonomiudvalg. Hver enkelt minister har det retlige og det umiddelbart parlamentariske (politiske) ansvar for forvaltningen af det sagsområde, der er henlagt til ham. I henhold til en regeringsbeslutning er ministrenes selvstændige kompetence imidlertid begrænset således, at visse beslutninger først må træffes af en minister, når sagen har været behandlet af regeringens økonomiudvalg. Ved en eventuel politisk kritik rettet mod en minister, der som følge af sagens behandling i økonomiudvalget ikke har truffet en vis beslutning, vil der i praksis være tale om et solidarisk politisk ansvar for regeringen som sådan.

Med hensyn til det i lovforslaget forudsatte ministerudvalg må der på tilsvarende måde indføres en ordning, hvorefter nærmere afgrænsede beslutninger af væsentlig betydning for den sammenfattende fysiske planlægning ikke må træffes af den enkelte

minister, førend sagen har været behandlet af ministerudvalget.

Spørgsmål 15 må besvares benægtende. De beslutninger, som de enkelte ministre har truffet, må betragtes som givne forudsætninger for lands- og regionplanlægningen, indtil de eventuelt — efter en vurdering i sammenhæng med andre givne forudsætninger og på grundlag af valgte målsætninger — måtte blive ændret af den pågældende minister. Skulle et regionplanforslag indeholde retningslinier for arealanvendelsen i strid med f. eks. beslutninger truffet af ministeren for kulturelle anliggender, må der i forbindelse med den statslige vurdering af forslaget som led i godkendelsesproceduren tages stilling til, om de pågældende beslutninger skal ændres, eller om regionplanen skal ændres, jfr. lovforslagets § 14, stk. 3.

Spørgsmål 16:

Er tanken med § 14, stk. 2, at der også skal kunne arbejdes med delvise regionplaner, jfr. også § 17?

Spørgsmål 17:

Hvad ligger der i det i § 14, stk. 2, anvendte udtryk „delvis“?

Svar:

Det må tilstræbes, at der tilvejebringes „fuldstændige regionplaner for alle amtskommuner. For dele af et regionplanforslags indhold kan der imidlertid foreligge så uafklarede forhold eller en sådan afhængighed af en statslig anlægsdisposition, f. eks. etablering af en broforbindelse eller en flyveplads, hvorom der endnu ikke har kunnet træffes endelig afgørelse, at regionplanforslaget ikke bør godkendes i sin helhed. Der bør dog formentlig være mulighed for, at de dele af regionplanen, som ikke eller kun i ringe grad påvirkes af de uafklarede forhold, kan godkendes særskilt og dermed — på et tidligere tidspunkt, end hvis planen først skulle være godkendt i sin helhed — få den i § 15 foreslåede bindende virkning for amtsrådets og kommunalbestyrelsernes planlægningsvirksomhed og anlægsdispositioner. En „delvis“ godkendelse af et regionplanforslag vil antagelig bestå i, at planen godkendes bortset fra den del, der vedrører arealanvendelsen inden for et nærmere afgrænset områ-

de, f. eks. én eller to kommuner. Det må imidlertid fremhæves, at en sådan „delvis“ godkendelse i videst mulig udstrækning bør søges undgået.

Ved udarbejdelsen af lovforslaget er det fundet hensigtsmæssigt særligt at fremdrage den beskrevne situation, selv om forholdet kan siges at være omfattet af forslagets § 14, stk. 3.

Regionplanlægning er en løbende proces, som ikke afsluttes med vedtagelsen og godkendelsen af den første regionplan. Udviklingen vil nødvendiggøre løbende korrektioner i den godkendte plan, selv om denne er hovedtræksbetonet. Principielt burde disse korrektioner finde udtryk i en ny regionplan, der udarbejdes i overensstemmelse med lovforslagets tilvejebringelsesregler.

Af rationaliseringshensyn er det imidlertid foreslået i § 17, at korrektionerne kan foretages i et tillæg til regionplanen og med mulighed for en forenklet procedure. Det er en selvfølge, at et sådant tillæg ikke kan bedømmes isoleret, men må ses som led i hele regionplanen. Der er således ikke i § 17 reelt tale om „delvise“ planer i samme forstand som i § 14, stk. 2.

Spørgsmål 18:

Ad § 14, stk. 3, sammenholdt med § 19: Giver boligministeren ikke sig selv en dobbelt hjemmel til indskriden, og hvad er i så fald begrundelsen herfor?

Svar:

Forslagets § 14, stk. 3, omhandler ændringer af et regionplanforslag i forbindelse med godkendelse af dette. En regionplan er efter forslaget en hovedtræksbetonet oversigtlig plan, der indeholder retningslinier for arealanvendelsen i amtskommunen. Hverken planforslaget eller de mulige ændringer af dette vil derfor kunne indeholde en detailregulering, og der vil være betydelige spillerum under den konkrete tilpasning af den godkendte regionplan i det supplerende kommunale planlægningsarbejde og under behandlingen af konkrete sager.

Forslagets § 19 omhandler derimod enkelt-sager i henhold til bygge- og byplanlovgivningen i de tilfælde, hvor det efter de almindeligt gældende kompetenceregler tilkommer kommunalbestyrelsen eller amtsrådet at træffe afgørelse ud fra en skønsmæs-

sig vurdering af sagen. Formålet med de foreslåede bestemmelser er at muliggøre en fravigelse af de almindeligt gældende kompetenceregler i de ganske særegne tilfælde, hvor en konkret foreliggende sag har stor almen betydning.

Tilsvarende bestemmelser findes i flere love m. v., bl. a. i by- og landzonelovens § 9, og beslægtede ordninger (at den overordnede myndighed af egen drift kan omgøre en truffen afgørelse inden en vis frist) findes også.

Det stillede spørgsmål må således besvares benægtende.

Spørgsmål 19:

Ad § 15, stk. 2. Kan ministeren give yderligere oplysninger om, hvad meningen er med dette stykke — specielt med dets sidste led?

Svar:

Medens der i § 15, stk. 1, pålægges amtsrådene og kommunalbestyrelserne en retlig forpligtelse til ikke at udføre planlægningsvirksomhed og anlægsdispositioner i strid med retningslinierne i en godkendt regionplan, pålægges der i § 15, stk. 2, de kommunale råd en mere ubestemt pligt til i deres hele virksomhed at tilstræbe, at regionplanen virkeliggøres. Dette kan ske ved økonomiske og fysiske dispositioner inden for den generelle kommunalfuldmagt, men det kan også ske ved de kommunale råds administration af den lovgivning, der regulerer privates retsforhold, især anvendelsen af faste ejendomme.

Med det sidste led i § 15, stk. 2, ønskes det som anført i bemærkningerne markeret, at amtsrådene og kommunalbestyrelserne ved deres konkrete skønsmæssige afgørelser i henhold til anden lovgivning også kan tage i betragtning, om afgørelsen vil fremme eller hæmme regionplanens virkeliggørelse, uden at afgørelsen af den grund bliver ugyldig.

Som et eksempel kan nævnes amtsrådenes administration af landzonebestemmelserne i by- og landzonenloven. Som et andet eksempel kan nævnes kommunalbestyrelsernes beslutninger i medfør af vandløbslovens §§ 70 a og 74 a (der foreslås afløst af § 30 i forslag til lov om miljøbeskyttelse, F. 155) om indtil videre at modsætte sig en ansøgt udstyknings af hensyn til spildevandsaflednin-

gen; de gældende bestemmelser hjemler i modsætning til § 30 i F. 155 udtrykkeligt kommunalbestyrelsen beføjelse til at nægte fremme af selve sagen om den private kloakering af et areal i byzone, hvis hensynet til en etapedeling af byudviklingen taler imod arealets udstykning til bebyggelse på det pågældende tidspunkt.

Spørgsmål 20:

Kan ministeren yderligere uddybe det sidste afsnit af bemærkningerne til § 15 og redegøre for sine planer om decentralisering inden for den primærkommunale planlægning?

Svar:

Efter de foreløbige skitser til indholdet af den næste etape af planlovsreformen påregnes de nuværende forskellige primærkommunale detailplantyper afløst af kun én eller to planformer. Medens de kommunale byplanbestemmelser efter de gældende regler kræver kommunalbestyrelsens vedtagelse og boligministerens godkendelse (stadfæstelse), er det hensigten at foreslå en ny ordning, hvorefter den primærkommunale detailbyplanlægning ikke skal godkendes af nogen anden myndighed, når den er i overensstemmelse med en godkendt oversigtlig plan for hele kommunen (svarende til de nuværende dispositionsplaner). En undtagelse bør dog muligvis gøres i tilfælde, hvor der fremsættes indsigelser mod et forslag til sådanne byplanbestemmelser, eventuelt blot i de tilfælde hvor indsigelsen går ud på, at de påtænkte bestemmelser ikke er i overensstemmelse med oversigtsplanen. I disse undtagelsetilfælde, hvor en godkendelse af detailbyplaner fortsat må kræves, påregnes godkendelseskompetencen decentraliseret til amtsrådene.

Den beskrevne nyordning forudsætter, at alle kommuner bliver „byplanpligtige“ og tilvejebringer en oversigtlig byplan for hele kommunen. Det overvejes at foreslå beføjelsen til at godkende disse oversigtlige byplaner overført fra boligministeren til amtsrådet i takt med fremkomsten af godkendte regionplaner, hvormed de kommunale planer skal være i overensstemmelse, jfr. også § 15, stk. 1, i forslaget til lov om lands- og regionplanlægning.

I de foreløbige skitser til den fortsatte

planlovsreform indgår endvidere tanker om at ændre de gældende dispensationsbestemmelser især i bygge-loven, således at der tillægges kommunalbestyrelserne betydeligt udvidede dispensationskompetencer i forbindelse med en øget offentlighed omkring sådanne sager og en forbedret mulighed for naboer og andre, som berøres af dispensationen, for at gøre deres synspunkter gældende, før afgørelse træffes.

Spørgsmål 21:

Kan ministeren — eventuelt i en form, der kan anvendes i betænkningen — redegøre for arten og omfanget af den i § 16 omhandlede redegørelse?

Svar:

Formålet med de regelmæssige redegørelser fra amtsrådene er først og fremmest at oplyse såvel centraladministrationen som offentligheden om, hvorvidt den i periodens løb stedfundne udvikling inden for amtet, herunder den udførte supplerende planlægning og sektorplanlægning, er i overensstemmelse med regionplanen og dens målsætning. Kravet om regelmæssig udarbejdelse af sådanne redegørelser understøtter regionplanlægningens nødvendige karakter af kontinuerlig planlægning, og som anført i besvarelsen af spørgsmål 22 må det forventes, at redegørelserne kan give anledning til, at der må udarbejdes tillæg til en regionplan.

Omfanget af redegørelserne skal ikke være større, end at det nævnte formål med dem kan opfyldes.

Spørgsmål 22:

Ad § 17. Kan ministeren supplere bemærkningerne til denne paragraf, så det kommer til at fremgå klart, hvilke bemyndigelser der herved tillægges såvel amtsrådet som ministeren, hvilke betingelser der må være opfyldt, hvilken procedure der skal følges, og om der herved etableres muligheder, der kan misbruges til at handle hen over hovedet på primærkommunerne? Endelig ønskes en redegørelse for behovet for denne bestemmelse.

Svar:

En regionplan vil fastlægge retningslinierne for arealanvendelsen under et tidsperspektiv på antagelig 12-15 år. Retnings-

linierne vil blive fastlagt ud fra de forudsætninger, der foreligger på udarbejdelses- og vedtagelsestidspunktet.

Det vil i praksis være uundgåeligt, at de oprindelige forudsætninger ændres, og at udviklingen også medfører behov for i planlægningen at tage hensyn til oprindeligt uforudsete forhold. Enhver fysisk planlægningsvirksomhed bør have karakter af løbende planlægning. Der må til stadighed i planlægningen søges indpasset løsninger på nye problemstillinger, f. eks. fordi udviklingen ikke forløber som oprindeligt forudsat, og planen må løbende holdes op over for de økonomiske muligheder, der foreligger for dens virkeliggørelse.

Disse forhold har været motiverende for bestemmelserne i lovforslagets §§ 16 og 17.

Gennem de regelmæssige redegørelser, som omhandles i § 16, vil amtsrådet, kommunalbestyrelserne og staten såvel som offentligheden blive bekendt med, i hvilken udstrækning den godkendte regionplan influeres af den stedfundne udvikling, og på hvilke punkter der kan være anledning til at overveje supplerende eller ændrede retningslinier.

Er der tale om relativt enkle og overskuelige forhold, må det forekomme overdimensioneret at påbegynde tilvejebringelsen af en ny samlet regionplan. I § 17 er det derfor foreslået, at ændringer og tilføjelser kan foretages i tillæg til regionplanen, der ligesom den oprindelige plan skal vedtages af amtsrådet og godkendes af boligministeren (ministerudvalget).

Spørgsmålet kunne i stedet tænkes løst ved en bestemmelse, der åbnede mulighed for konkrete dispensationer fra regionplanen. En sådan mulighed ville imidlertid kun have betydning i de tilfælde, hvor der ønskes foretaget egentlige ændringer af regionplanen. Hertil kommer, at det i øvrigt må anses for rigtigst i princippet at fastholde tilvejebringelsesreglerne, herunder bestemmelserne om offentliggørelse, også ved formaliseringen af afvigelser fra regionplanen.

Når der over en årrække er gennemført flere tillæg til en regionplan, eller hvis påtænkte ændringer og tilføjelser er meget omfattende, må der allerede af hensyn til overskueligheden udarbejdes en ny samlet regionplan, og samtlige procedureregler i §§ 10-13 vil da finde anvendelse. Dette er søgt

udtrykt ved ordene „indtil tilvejebringelse af en ny samlet regionplan findes påkrævet“ i 1. punktum i § 17, stk. 1. Der er ved affattelsen ikke taget stilling til, om kompetencen til at afgøre, om en ny samlet plan findes påkrævet, skal tilkomme amtsrådet alene eller tillige boligministeren (ministerudvalget). I praksis vil der næppe opstå uoverensstemmelser herom, men det vil kunne overvejes at ændre de citerede ord til „indtil amtsrådet eller boligministeren finder tilvejebringelsen af en ny samlet regionplan påkrævet“.

De formelle regler om tilvejebringelsen af en regionplan, som lovforslaget indeholder i §§ 10-13, foreskriver samtlige kommunalbestyrelseres aktive medvirken i flere faser af regionplanens tilblivelse. Det må imidlertid forudses, at en ændring eller tilføjelse til den oprindelige regionplan ofte vil vedrøre et enkelt forhold og én eller ganske få kommuner og være uden væsentlig interesse for de øvrige kommuner i amtet.

Det er på denne baggrund foreslået i § 17, stk. 2, at boligministeren kan fritage helt eller delvis for overholdelsen af bestemmelserne i §§ 10-13, når der udarbejdes tillæg til en regionplan. Det må afgøres i hvert enkelt tilfælde og i samråd med de lokale myndigheder, i hvilket omfang disse bestemmelser bør fraviges. Eksempelvis vil det formentlig i almindelighed være forsvarligt at fravige § 10, hvorefter udarbejdelsen af tillægget skulle begynde med et oplæg fra samtlige kommunalbestyrelser, i alt fald hvor en påtænkt ændring eller tilføjelse kun vedrører en enkelt kommune (f. eks. byzone-afgrænsningen) eller er en følge af ændrede statslige dispositioner vedrørende arealanvendelsen. I mange tilfælde vil der næppe heller være behov for udarbejdelse og offentliggørelse af alternative skitser som omhandlet i § 12.

Det har ikke været hensigten med § 17, stk. 2, at udelukke kommunalbestyrelserne fra at medvirke under tilvejebringelsen af tillæg til en regionplan eller fra gennem indsigelser eller bemærkninger til amtsrådets forslag til tillæg at søge at påvirke godkendelsesmyndighedens indstilling. Den foreslåede beføjelse for boligministeren vil ikke blive anvendt på en sådan måde. Det må imidlertid frarådes at søge § 17, stk. 2, mere konkretiseret, da motiveringen for og ind-

holdet af tillæg til en regionplan kan variere betydeligt, og da disse forhold vil være afgørende for, i hvilken udstrækning reglerne i §§ 10-13 med rimelighed kan fraviges.

Spørgsmål 22 a:

Med hvilken begrundelse tillægges der i § 17 boligministeren beføjelse til at pålægge amtsrådet at udarbejde tillæg til en godkendt regionplan?

Svar:

Som anført i besvarelsen af udvalgets spørgsmål 22 vil en regionplan fastlægge retningslinierne for arealanvendelsen under et tidsperspektiv på antagelig 12-15 år.

Det vil i praksis være uundgåeligt, at de oprindelige forudsætninger for regionplanen ændres, og at udviklingen medfører behov for ændringer i planen.

Nogle af de ændringer, der her kan komme på tale, vil være ændrede forudsætninger, som resulterer i beslutninger om f. eks. placering af universiteter, atomkraftværker, havne el. lign.

Der bør derfor være mulighed for at pålægge amtsrådene at foretage de fornødne ændringer i regionplanen.

Spørgsmål 23:

Vil det være muligt at opstille et tidskema for de enkelte faser i regionplanarbejdet med en angivelse af den sandsynlige tid det vil tage, indtil der foreligger færdige, godkendte regionplaner for alle landets amter?

Spørgsmål 24:

Vil det være muligt gennem boligministerielle cirkulæreskrivelser og gennem afkortning af de i lovforslaget angivne tidsfrister at fremskynde arbejdet? I hvilket omfang kan en forenkling af den i lovforslaget skildrede procedure få arbejdet til at gå hurtigere?

Svar:

Den 1. fase af regionplanarbejdet omfatter tilvejebringelsen af primærkommunernes oplæg, jfr. lovforslagets § 10. Det er foreslået, at boligministeren fastsætter en frist for kommunernes afgivelse af disse oplæg. Fristen må fastsættes efter forhandlinger med de kommunale organisationer og under hen-

syn til bestemmelserne i § 10, stk. 2. Fristen må endvidere fastsættes under hensyntagen til kommunevalget i foråret 1974. Da det forekommer påkrævet, at regionplanlægningen påbegyndes snarest, bør fristen tilstræbes fastsat til omkring nytår 1974.

I den 1. fase af regionplanarbejdet bør amtsrådene indhente de i § 11 omhandlede oplysninger og i øvrigt foranstalte de undersøgelser, der er nødvendige for udarbejdelsen af en regionplan. I denne henseende er der intet skarpt skel mellem den 1. og 2. fase.

Den 2. fase må formodes i de fleste amtskommuner at ville blive den mest tidkrævende. Målet for arbejdet i denne fase er tilvejebringelsen af de i § 12, stk. 1, omhandlede alternative skitser. Der foreligger allerede adskillige af de statistiske oplysninger og analyser af forskellig art, som er nødvendige for regionplanlægningen. Men det må påregnes, at der — ud over afholdelsen af de i § 12, stk. 1, nævnte forhandlinger med samtlige kommunalbestyrelser i amtet — må foregå en fortsat indsamling af nødvendige data og udarbejdes nødvendige analyser og vurderinger. Det må endvidere forudsættes, at der i denne periode må foregå en foreløbig politisk vurdering i amtsrådet som udslaggivende for udpegningen af de skitser, der skal offentliggøres.

Det er vanskeligt at udtale sig om, hvor lang tid der vil medgå til denne fase af arbejdet. Eksempelvis har Fyns amtsråd allerede offentliggjort 3 idéskitser til en kommende regionplan til offentlig debat, og Nordjyllands amtsråd har taget skridt til en videreførelse af regionplanarbejdet for de tidligere Hjørring, Ålborg og Thisted amter. Sønderjyllands amtsråd har påbegyndt indsamlingen af oplysninger til brug for regionplanlægningen. Da flere amtsråd imidlertid endnu ikke har taget skridt til udførelsen af regionsplanlægning, er udgangspunkterne således stærkt afvigende. Det må skønnes, at den omhandlede 2. fase vil strække sig over en periode, der for de enkelte amtskommuner kan variere fra henimod 1 år til henimod 2 år.

Den 3. fase er omhandlet i § 12, stk. 2 og 3, og omfatter den offentlige debat og reaktionerne på de alternative skitser fra andre myndigheder og interesseorganisationer m. v. Det fremgår af § 13, stk. 1, at der skal

gå 6 måneder fra offentliggørelsen af regionplanskitserne til det næste, i loven foreskrevne led i planens endelige tilvejebringelse.

Den 4. fase skal munde ud i amtsrådets endelige forslag til regionplan. Det er i § 13, stk. 1, foreskrevet, at amtsrådet under denne fase skal forhandle med alle kommunalbestyrelser i amtet. Den tid, der må medgå til tilvejebringelsen af det endelige forslag, vil i vid udstrækning afhænge af omfanget og indholdet af de reaktioner på de alternative skitser, som er fremkommet under den 3. fase. Det vil antagelig også influere stærkt på tidsforløbet, om primærkommunerne samler sig overvejende om en bestemt af skitserne, eller om der må konstateres betydelige interessermodsatninger. Mindstetiden vil formentlig være 3-4 måneder, men der kan meget vel gå betydelig længere tid.

Den 5. og sidste fase strækker sig fra offentliggørelsen af regionplanforslaget til den statslige godkendelse. Den statslige gennemgang af regionplanforslaget kan påbegyndes, allerede når forslaget er modtaget, men indstilling til ministerudvalget kan i hvert fald ikke afgives, før udløbet af den i § 13, stk. 4, nævnte indsigelsesfrist på 4 måneder, og førend eventuelle indsigelser og bemærkninger til forslaget er gennemgået og vurderet.

Det er ikke muligt at udtale sig om, hvor lang tid der må ventes at gå, inden godkendelse kan finde sted. Afgørende vil bl. a. være, om planforslaget umiddelbart kan indpasses i landsplanlægningen, samt kvaliteten af planforslaget og den dertil hørende redegørelse.

Hvis der er betydelig lokal uenighed om planen, vil dette antagelig medføre længere tids behandling. Den særlige forhandlingsforskrift i § 14, stk. 3, vil i de tilfælde, hvor ændringer af planen anses for påkrævede, også kunne medføre, at den 5. fase må udstrækkes i tid.

Sammenfattende kan det siges, at den første regionplan i hvert fald ikke kan godkendes før om 2½ a 3 år, og at det må være rimeligt at antage, at der kan foreligge godkendte regionplaner for alle landets amter om 5 a 6 år.

Det er næppe muligt at afkorte denne tilvejebringelsestid.

Lovforslaget indeholder kun to fristangi-

velser — i § 13, stk. 1, en frist på 6 måneder og i § 13, stk. 3, en frist på 4 måneder — hvortil kommer den frist for kommunernes afgivelse af oplæg, som boligministeren skal fastsætte efter § 10, stk. 1. Disse to førstnævnte frister udnyttes til henholdsvis den offentlige debat om regionplanlægningen og den statslige behandling og vurdering af det endelige regionplanforslag og kan næppe forkortes.

Det er boligministeriets hensigt snarest muligt efter lovens vedtagelse at udsende en i samarbejde med de kommunale organisationer udarbejdet vejledning i regionplanlægningen, jfr. også § 9, stk. 2. Ved ovenstående skøn over tilvejebringelsestiden er det forudsat, at en sådan vejledning vil foreligge.

En eventuel forenkling af tilvejebringelsesbestemmelserne i §§ 10-14 må ses i forbindelse med de hensyn, der ligger bag de pågældende bestemmelser.

a. Regionplanlægningen må basere sig på en række undersøgelser og vurderinger, jfr. også § 10, stk. 2, og § 11. Selv om adskillige data allerede foreligger, må de samles og bearbejdes og stilles i forhold til hinanden. Dataindsamlingen og vurderingen er af afgørende betydning for regionplanlægningens kvalitet.

b. De foreslåede regler om offentlighedens medvirken i regionplanlægningen på et stadium, hvor der er reelle muligheder for at påvirke målsætning og nærmere indhold, nemlig på grundlag af alternative skitser til et regionplanforslag, må nødvendigvis føre til en forlænget tilvejebringelsestid.

c. Den foreslåede procedure er udtryk for et ønske om at tilvejebringe en vis balance mellem primærkommunerne og amtsrådene, hvor på den ene side primærkommunerne tillægges en initiativret (§ 10, stk. 1) og tilsikres en forhandlingsret under planlægningsprocessen (§ 12, stk. 1, og § 13, stk. 1), medens på den anden side amtsrådene gives ansvar for regionplanlægningens udførelse og beføjelse til — også uden primærkommunal tilslutning — at vedtage både alternative skitser og et endeligt regionplanforslag. De garantier for primærkommunal medindflydelse på regionplanlægningen, som lovforslaget fastlægger, påvirker også tilvejebringelsestiden.

d. Endelig bevirker landsplanmæssige hensyn, at den statslige stillingtagen til regi-

onforslag må ske på et forsvarligt grundlag, der omfatter de statslige interesser i både målsætninger og det nærmere indhold af regionplanerne. Regionplanlægningen vil være et væsentligt virkemiddel for gennemførelsen af en landsplanpolitik.

En forenkling af de foreslåede tilvejebringelsesregler må således ske på bekostning af enten (a) regionplanernes kvalitet, (b) offentlighedens medvirken, (c) den tilstræbte balance mellem de primærkommunale og amtskommunale interesser, som har fundet udtryk i procedurereglerne tiltrådt af begge de kommunale organisationer, eller (d) regionplanlægningen som instrument for virkeliggørelsen af landspolitiske målsætninger.

Spørgsmål 25:

Vil det være muligt at foretage en vurdering af, hvilke ændringer denne og næste fase af planlovsreformen vil medføre i boligministeriets interne organisation og for arbejdsdelingen med amter og kommuner? Det vil især være af interesse at vide, hvor langt de bebudede overvejelser om opbygningen af det administrative landsplanorgan er fremme. Betyder ordene „administrative landsplanorgan“, at der ikke indgår planlæggende og undersøgende funktioner i organets arbejde?

Spørgsmål 26:

Hvilke planer har boligministeren med hensyn til det administrative landsplanorgans opbygning og placering?

Svar:

Sigtet med denne og næste etape af planlovsreformen, set under ét, er en intensivret landsplanlægning, en regionplanlægning, der omfatter hele landet, og en forenklet og rationaliseret primærkommunal planlægning med udvidede beføjelser for primærkommunerne i forhold til i dag.

Lands- og regionplanlægningen vil medføre behov for en indsats af yderligere arbejdskraft især i centraladministrationen. Omvendt vil forenklingen og rationaliseringen af den primærkommunale planlægning frigøre arbejdskraft i centraladministrationen.

For så vidt angår arbejdsdelingen mellem på den ene side boligministeriet og på den anden side amtsrådene og primærkommu-

nerne, er det tanken i videst muligt omfang at aflaste centraladministrationen for enkelt-sager, der ikke har vidtrækkende betydning, herunder for indseendet med den primærkommunale detailbyplanlægning. Omvendt må det være centraladministrationens opgave at varetage den overordnede planlægning dels under udførelsen af landsplanlægningen, dels som godkendelsesinstans for regionplanlægningen. Klagesager udgør en mellemgruppe, hvor det kan være mere tvivlsomt, til hvilket niveau afgørelseskompetencen bør henlægges.

En omlægning af administrationen efter disse retningslinier vil føre til ændringer i boligministeriets interne organisation. Overvejelser herom foregår i samarbejde med administrationsdepartementet, men der kan endnu ikke gives mere konkrete oplysninger om de organisationsmæssige konsekvenser, allerede fordi indholdet af den næste etape af planlovsreformen ikke er udformet endeligt og detailleret. Problemerne i så henseende indgår imidlertid i overvejelserne om organisationen af „det administrative landsplanorgan“, der vil være en umiddelbar følge af gennemførelsen af lovforslaget om lands- og regionplanlægning. Dette arbejde bør selvsagt tilstræbes organiseret på en måde, der er afpasset også efter forventningerne om de administrative konsekvenser af den kommende etape af planlovsreformen. Det er derfor ikke muligt på nuværende tidspunkt at give supplerende oplysninger om den administrative placering af „landsplanorganet“.

Udtrykket „det administrative landsplanorgan“ er i bemærkningerne til lovforslaget anvendt som modsætning til det omhandlede ministerudvalg, der kunne betegnes som „det politiske landsplanorgan“. I udtrykket ligger således ikke et forsøg på at skelne mellem administrative opgaver i snæver forstand og planlæggende og undersøgende funktioner.

Organets arbejde vil generelt udtrykt bestå i at forberede tilvejebringelsen af politiske beslutninger, at udføre beslutningerne og at påse, at beslutningerne efterleves. Mere specificeret vil opgaverne navnlig omfatte:

a) foretagelse af nødvendige undersøgelser (lovforslagets § 2), eventuelt med bistand af amtsrådene og kommunerne (§ 3, stk. 2),

b) bedømmelse af landsplanmæssige konsekvenser af sektorplanlægning m. v. (§ 3, stk. 1),

c) deltagelse i internationalt samarbejde omkring fysisk planlægning, herunder i EF-arbejdet med udformningen af en fælles regionalpolitik og miljøpolitik,

d) udarbejdelse af oplæg til ministerudvalget som grundlag for udvalgets beslutninger bl. a. om eventuel udfærdigelse af „landsplandirektiver“ for regionplanlægningen (§ 4) og om samordning af den statslige sektorplanlægning og betydende statslige enkelt dispositioner under en helhedssynsvinkel,

e) udarbejdelse af redegørelser, publikationer o. lign. til brug navnlig for den regionale og kommunale planlægning, herunder som en aktuel opgave udfærdigelse af en vejledning for udførelsen af regionplanlægningen (§ 9, stk. 2),

f) varetagelse af de statslige opgaver i forbindelse med regionplanlægningen, herunder navnlig vurdering af de endelige regionplanforslag (§§ 13 og 14) med påfølgende forberedelse af ministerudvalgets stillingtagen til forslagene,

g) vurdering af de regelmæssige redegørelser fra amtsrådene (§ 16),

h) forberedelse af den årlige redegørelse om landsplanarbejdet til folketinget (§ 5).

Spørgsmål 27:

Vil ministeren tage initiativet til, at lovforslaget sendes til høring i nogle kommuner (f. eks. Århus, Næstved, Ikast og Arden kommuner samt Fyns og Sønderjyllands amtskommuner) med henblik på en vurdering af de konsekvenser, det vil få i personalemæssig og administrativ henseende i øvrigt?

Svar:

Lovforslaget har før dets fremsættelse været indgående forhandlet med begge de kommunale organisationer, såvel med deres politiske ledelse som med deres sekretariater. Lovforslagets bemærkninger om de økonomiske og administrative konsekvenser af lovforslaget (bemærkningerne s. 16-18) er affattet i samarbejde med disse organisationers sekretariater og på grundlag af deres oplysninger om de økonomiske og personale-mæssige konsekvenser.

Jeg finder herefter ikke grundlag for at sende lovforslaget til høring i enkelte kommuner og kan i det hele tiltræde indenrigsministerens besvarelse den 25. april 1973 af et spørgsmål fra fru Ritt Bjerregaard (Folketingstidende, sp. 5668 ff).

Spørgsmål 28:

Under henvisning til indledningen af ministerens bemærkninger til skrivelse af 23. marts fra Kommunernes Landsforening spørges: Hvilke praktiske hensyn taler for, at planlovsreformen opdeles i etaper?

Svar:

Forskellige praktiske hensyn har ført til opdelingen af planlovsreformen i etaper.

Det væsentligste hensyn, der har gjort sig gældende, er de arbejdskraftressourcer, der står til rådighed ved forberedelsen af lovsreformen.

Hertil kommer, at den del af reformen, der angår lands- og regionplanlægningen, på mange måder er en forudsætning for den vidtstrakte decentralisering, der tilstræbes gennemført i forbindelse med reformen af den primærkommunale byplanlægning. Der henvises herved til besvarelsen af udvalgets spørgsmål 20.

Det er derfor vigtigt, at regionplanarbejdet kommer i gang over hele landet så hurtigt som muligt, således at reformarbejdet angående den primærkommunale byplanlægning kan færdiggøres og føres ud i livet hurtigere, end det ellers ville have været tilfældet, og ledsaget af de administrative og økonomiske fordele, som en forenkling og decentralisering vil indebære.

Spørgsmål 29:

Hvad er en „oversigtlig byplan for hele kommunen“?

Svar:

I de almindelige bemærkninger til lovforslaget er (s. 4) bl. a. udtalt:

„Med udtrykket oversigtlig fysisk planlægning tilsigtes det at fremhæve forskellen fra den detaljerede regulering af anvendelsen af de enkelte faste ejendomme, der finder sted ved f. eks. byplanvedtægter i medfør af byplanloven og bygningsvedtægter i medfør af byggeloven. Den oversigtlige fysiske planlægning angiver hovedtrækkene i

arealanvendelsen og kan også betegnes som en rammebetonet planlægning, idet rammerne — de beskrivende retningslinier — efterhånden udfyldes ved detailplanlægningen og den konkrete administration af lovgivningens almindelige regler om regulering af fast ejendom.“

Den oversigtlige byplan for hele kommunen er med de i dag kendte plantyper kommunens dispositionsplan.

Spørgsmål 30:

Som grundlag for et kommende samråd bedes ministeren redegøre for, hvorledes regionplanlægningen for hovedstadsområdet vil kunne koordineres med regionplanlægningen for det øvrige Sjælland.

Svar:

I bemærkningerne til lovforslaget (s. 19, sp. 1) anføres det, at det er nødvendigt, at der etableres et samarbejde på tværs af amtsgrænserne, men at der næppe er behov for en formalisering af dette samarbejde gennem lovbestemmelser herom. Skulle et behov for en regulering af det interamtlig samarbejde opstå senere, vil der i henhold til lovforslagets § 9, stk. 2, kunne gives særlige forskrifter for samarbejdet.

Ved ændringsforslag til F 88, forslag til lov om regionplanlægning i hovedstadsområdet, agtes en til § 9, stk. 2, svarende bestemmelse foreslået indført med virkning for regionplanlægningen i hovedstadsområdet.

Det kan i øvrigt oplyses, at der foreløbig er indgået en aftale mellem Egnspanrådet, Vestsjællands amtsråd og Storstrøms amtsråd om regelmæssige fællesmøder mellem Egnspanrådets forretningsudvalg og medlemmer af de to amtsråds økonomiudvalg og tekniske udvalg, hvorpå der agtes drøftet regionplanspørgsmål af fælles interesse.

Spørgsmål 31:

I tilknytning til de redegørelser, der er givet dels i den i besvarelsen af spørgsmål 9 anførte fortegnelse over planlægningsorganer, der har relation til planlægningslovgivningen, dels i den i svaret på spørgsmål 23 og 24 foretagne gennemgang af regionplanlægningens forskellige faser og mulighederne for dette arbejdes fremskyndelse og forenkling, stilles følgende spørgsmål:

Kan boligministeren redegøre for, i hvil-

ken takt han i den kommende folketings-samling agter at søge gennemført en revision og forenkling af planlægningslovgivningen?

Svar:

Den følgende etape af planlovsreformen er behandlet i de almindelige bemærkninger til lovforslaget s. 16. Det er dér udtalt, at det er regeringens hensigt så vidt muligt i den kommende folketings-samling at fremsætte lovforslag om ændrede regler for byplanlægningen i primærkommunerne.

Den nævnte etape af planlovsreformen vil i hvert fald omfatte byplanloven af 1938, byggeloven af 1960 og dele af by- og landzonenloven af 1969. Der vil endvidere blive tale om konsekvensændringer og eventuelt andre ændringer af et antal andre love.

De nødvendige lovforslag vil ikke kunne fremsættes til gennemførelse i næste samling. Der bliver dog alligevel god tidsmæssig sammenhæng med regionplanlægningen. Som anført i besvarelsen af spørgsmål 23 og 24 kan den første regionplan nemlig i hvert fald ikke godkendes før om 2½ a 3 år, og det er regeringens hensigt, at den næste etape af planlovsreformen da skal være gennemført.

Den derefter følgende etape af reformen vil bestå i tilpasning af en række love til det nye planlægningssystem. Omfanget heraf og tidspunktet herfor vil afhænge af de erfaringer, der indvindes under regionplanlægningens udførelse.

Samrådsspørgsmål:

Koordineringen af den fysiske og den økonomiske planlægning.

Svar:

Der er en meget snæver forbindelse mellem fysisk og økonomisk planlægning, og det er givet, at der på ethvert planlægningsniveau må tilstræbes en betydelig grad af koordinering af fysisk og økonomisk planlægning. Forholdet er blot det, at vi ikke endnu har de fornødne hjælpemidler til at ophæve denne sondring og opnå en integreret fysisk/økonomisk planlægning.

Vi arbejder som bekendt med at indføre en flerårig økonomisk planlægning, der omfatter både investerings- og driftssiden. Grundlaget herfor eksisterer nemlig ikke i

dag, for så vidt angår den altovervejende del af den kommunale sektor.

For statens vedkommende har vi som bekendt allerede i dag en fireårig budgetteringsperiode.

Vedrørende kommunerne er taget forskellige initiativer:

I et udvalg nedsat af indenrigsministeriet med repræsentanter fra staten og de kommunale organisationer arbejdes for tiden med forslag til et nyt kommunalt budget- og regnskabssystem. Det er hensigten netop at indrette dette med henblik på indførelse af en flerårig drifts- og anlægsbudgettering i kommunerne. Der er fra alle parter en klar forståelse af nødvendigheden heraf.

Økonomi- og budgetministeren og indenrigsministeren har i efteråret nedsat et udvalg med den opgave at finde frem til en form for et nærmere budgetsamarbejde mellem staten og kommunerne. Dette er sket netop ud fra erkendelsen af nødvendigheden af at planlægge aktivitetsudviklingen for en flerårig periode og at koordinere udviklingen i den kommunale og den statslige sektor. Begge de to ministre er medlemmer af udvalget, hvor tillige de kommunale organisationer er repræsenteret.

Disse to udvalgsarbejder hænger naturligvis sammen, og resultatet af dem er nødvendige forudsætninger for, at vi kan komme videre med en økonomisk planlægning og en koordination af den fysiske planlægning.

Kun ganske enkelte kommuner (bl.a. Roskilde, Helsingør, Kolding) er i gang med at udvikle en betydelig grad af integration mellem den fysiske og økonomiske planlægning i kommunen, og det er et spørgsmål, hvor mange kommuner der vil kunne magte denne opgave, førend resultaterne foreligger af det igangværende udvalgsarbejde, som jeg nævnte, og førend man har prøvekørt et nyt system over en periode. Realistisk

må man nok regne med, at der let kan gå 4-5 år, før et nyt system kan være indarbejdet overalt.

Jeg kan også oplyse, at Kommunernes Landsforening for et års tid siden har introduceret et blanketsystem til økonomisk/fysisk planlægning i kommunerne. Det er ikke et planlægningssystem, men et registreringsystem til indsamling af de oplysninger, der skal anvendes i en integreret økonomisk/fysisk planlægning, og systemet er opbygget på en måde, der muliggør anvendelse af EDB-teknik.

Og netop for et par uger siden har Amtsrådsforeningen udsendt en større publikation under titlen „Planlægningsprincipper. Nogle principper til amtskommunal planlægning“. I denne publikation lægges hovedvægten på en beskrivelse af, hvorledes en integreret økonomisk/fysisk planlægning kan udføres i amtskommunerne.

I de almindelige bemærkninger til lovforslaget er der (side 5-6) et afsnit om forholdet mellem fysisk og økonomisk planlægning. Det er her fremhævet, at den bedst mulige overensstemmelse mellem behov og ressourcer må foregå ved en løbende tilpasnings- og prioriteringsproces. Den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 1 fastlægger det som et mål for den fysiske lands- og regionplanlægning, at de enkelte dispositioner bliver samordnet inden for rammerne af den økonomiske samfundsplanlægning.

Det er umuligt i dag at give nærmere regler for, hvordan denne proces — der altså består i en løbende tilpasning og prioritering — skal foregå. Som sagt er vi endnu ikke langt nok fremme med den flerårige økonomiske planlægning. Man kan vel derfor sige, at lovforslaget er formuleret på en måde, der lægger op til den tilstræbte sammensmeltning af fysisk og økonomisk planlægning, når mulighederne derfor er til stede.

Bilag 2.

KOMMUNERNES LANDSFORENING

Den 23. marts 1973.

Under henvisning til det af boligministeren den 6. februar 1973 fremsatte forslag til lov om lands- og regionplanlægning skal Kommunernes Landsforening bemærke følgende:

Landsforeningen havde fundet det rimeligt, om man forud for gennemførelsen af en lov om lands- og regionplanlægning havde gennearbejdet og revideret den grundlæggende fysiske planlægnings- og byggelovgivning. Såfremt der imidlertid skal gennemføres en lovgivning om lands- og regionplanlægning på indeværende tidspunkt, kan landsforeningen tilslutte sig hovedparten af de principper, som det fremsatte lovforslag bygger på. Landsforeningen finder, at det er af afgørende betydning for en hensigtsmæssig fysisk region- og landsplanlægning, at planlægningsinitiativet koncentrerer sig hos primærkommunerne, og at lovforslaget i det store hele er udtryk for en godkendelse af dette synspunkt. Ved at fremhæve det primærkommunale planlægningsinitiativ opnås tillige den størst mulige koordination mellem den fysiske og den økonomiske samfundsplanlægning.

På denne baggrund må landsforeningen tage bestemt afstand fra, at boligministeren, således som det er beskrevet i lovforslaget § 14, i forbindelse med godkendelsen af en regionplan skal kunne foretage de ændringer, som skønnes påkrævede af landsplanmæssige hensyn.

Efter landsforeningens opfattelse er det tilstrækkeligt, at boligministeren gennem at nægte at godkende en regionplan kan fremtvinge en forhandlingssituation, hvorigenem uoverensstemmelser kan afklares.

Landsforeningen finder højest at kunne acceptere, at boligministeren i forbindelse med godkendelsen efter forhandling med amtsråd og kommunalbestyrelser kan foretage de ændringer i de i planforslaget indeholdte zonegrænser, som skønnes påkræve-

de. Dette svarer til byplannævnets kompetence vedrørende byudviklingsplaner i dag.

Bortset fra dette principielle synspunkt er landsforeningen af den opfattelse, at en hjemmel som den foreslåede næppe kan være nødvendig, alene af den grund, at en række andre ressortministre har muligheder for at påvirke planen, hver inden for deres sagsområde, f. eks. ministeren for forureningsbekæmpelse i forbindelse med placering af en forurenende virksomhed.

Landsforeningen finder endvidere, at det ikke, søm tilfældet er i forslagets § 18, bør lovfæstes, at amtsrådet skal høres, forinden den primærkommunale byplanlægning bliver godkendt af boligministeriet; dette gælder især kommunale byplanvedtægter og bygningsvedtægter. En høring vil i mange tilfælde være et unødigt og forsinkende led i den i forvejen omstændelige planlægningsprocedure, og loven om lands- og regionplanlægning bør ikke belastes med en bestemmelse, der i ikke uvæsentligt omfang vil medføre dobbeltadministration.

Efter lovforslagets § 19 kan boligministeren fastsætte regler om, at tilladelser og dispensationer efter bygge- og byplanlovgivningen i nærmere angivne tilfælde af mere vidtrækkende betydning meddeles af ministeren. Boligministeren skal tillige kunne beslutte at overtage afgørelsen i en for amtsrådet eller kommunalbestyrelsen indbragt sag om sådanne tilladelser og dispensationer, når sagen skønnes at have mere vidtrækkende betydning. Boligministeren skal endelig kunne bestemme, at et amtsråd eller en kommunalbestyrelse i nærmere angivet omfang og efter nærmere fastsatte retningslinjer skal afgive indberetning om fremkomsten af sager om tilladelser eller dispensationer efter den nævnte lovgivning.

Landsforeningen må tage afstand fra den nævnte bestemmelse, der ikke på forhånd har været drøftet med Kommunernes

Landsforening, og som efter landsforeningens opfattelse er alt for vidtgående. Hensynet til en overordnet sammenfattende planlægning finder landsforeningen er tilstrækkeligt tilgodeset gennem bestemmelsen i lovforslagets § 4, hvorefter boligministeren, efter forhandling med de ministre, hvis sagsområde særlig berøres, som led i landsplanlægningen kan bestemme, at nærmere angivne forudsætninger skal lægges til grund for regionplanlægningen. Inden for de direktiver, som boligministeren i kraft af denne bestemmelse kan udstede, bør detailplanlægningen, herunder dispensationsudstedelse, efter landsforeningens opfattelse overlades til de kommunale myndigheder. Landsforeningen finder ikke, at man som angivet i bemærkningerne til lovforslaget, kan analogisere fra den tilsvarende bestemmelse i by- og landzonelovens § 9, idet denne bestemmelse alene dækker landzoneområder, hvor særlige hensyn gør sig gældende.

Landsforeningen skal endelig henstille, at ordene „under overholdelse af“ i lovforslagets § 9, stk. 1, ændres til „på grundlag af“

jfr. herved formuleringen i lovforslagets § 4. Landsforeningen må lægge vægt på, at denne ændring gennemføres, idet man finder, at den af ministeren foreslåede formulering foreskriver en alt for detaljeret styring af regionplanlægningen og overbetoner betydningen af den overordnede planlægning. Bestemmelserne om landsplandirektiver må ikke udelukke alternative lokale forslag, som på anden måde tilgodeser de helhedssynspunkter, som ligger bag landsplanbestemmelserne, hvis der herved kan gennemføres mere hensigtsmæssige lokale løsninger.

Landsforeningen skal til slut understrege, at man tillægger det overordentlig stor betydning for opnåelsen af en hensigtsmæssig og bæredygtig region- og landsplanlægning, at de foreslåede ændringer tages til følge, og landsforeningen skal i tilfælde af, at udvalget ikke finder på det foreliggende grundlag at kunne imødekomme landsforeningens ønsker, anmode om foretræde for udvalget for nærmere at redegøre for de omtalte synspunkter.

Jens Mathiasen.

Folketingets udvalg vedrørende fysisk planlægning.

/ E. Krarup.

Bilag 3.

BOLIGMINISTERIET

Den 7. april 1973.

Boligministerens bemærkninger til skrivelse af 23. marts 1973 fra Kommunernes Landsforening.

Kommunernes Landsforening giver i skrivelsen udtryk for principiel tilslutning til lovforslagets indhold. I skrivelsen fremhæves dog 4 bestemmelser, som efter foreningens opfattelse bør ændres.

Indledningsvis gør Kommunernes Landsforening det principielle synspunkt gældende, at en revision af „den grundlæggende fysiske planlægnings- og byggelovgivning“ bør foretages før gennemførelsen af en lov om lands- og regionplanlægning.

Med det citerede udtryk sigter Kommunernes Landsforening formentlig til den påtænkte kommende etape af den igangværende reform af planlægningslovgivningen. I bemærkningerne til lovforslaget (side 16) er redegjort for det forventede indhold af planlovsreformens næste etape. Det ville være principielt ønskeligt, om planlovsreformen kunne gennemføres under ét, men praktiske hensyn taler for, at reformen opdeles i etaper, der hver for sig udgør et selvstændigt hele. Hertil kommer, at der er et påtrængende behov for en sammenfattende regionplanlægning. Der må antages at gå flere år med udarbejdelsen af de første regionplaner, og det forekommer vigtigt, at påbegyndelsen af regionplanarbejdet ikke udskydes i afventning af en ændret lovgivning om primærkommunal planlægning i overensstemmelse med forenklingsbestræbelserne. Regionplanlægningen vil da også være stort set upåvirket af de ydre rammer for den primærkommunale planlægning.

Om de bestemmelser i lovforslaget, som efter Kommunernes Landsforenings opfattelse bør ændres, skal bemærkes følgende:

1. Kommunernes Landsforening tager afstand fra bestemmelsen i lovforslagets §

14, stk. 3, om, at boligministeren i forbindelse med godkendelsen af en regionplan kan foretage de ændringer, som skønnes at være påkrævede af landsplanmæssige hensyn. Foreningen finder, at boligministeren kun skal kunne enten godkende eller nægte at godkende en regionplan, og anser en hjemmel som den foreslåede til at foretage ændringer i planen for unødvendig, allerede fordi andre ministre end boligministeren har muligheder for at påvirke planen inden for deres sagområde. Subsidiært bør ændringer efter foreningens opfattelse kun kunne foretages vedrørende „de i planforslaget indeholdte zonegrænser“.

Kommunernes Landsforening synes at overse, at regionplanlægningen efter lovforslaget også er tænkt at skulle fungere som instrument for gennemførelsen af landsplanmæssige beslutninger. Det forekommer at være af helt afgørende betydning i så henseende, at staten har mulighed for i forbindelse med godkendelsen af en regionplan at foretage ændringer, som er påkrævet af landsplanmæssige hensyn.

Det følger af den foreslåede affattelse af § 14, stk. 3, at beføjelsen til at foretage sådanne ændringer reelt vil blive udøvet af det ministerudvalg, som regeringen agter at nedsætte. Den sektorstyring fra statslig side, som Kommunernes Landsforening også henviser til i sin begrundelse for henstillingen om en ændring af § 14, stk. 3, bør efter regeringens opfattelse som hovedregel udøves via den sammenfattende regionplanlægning, herunder gennem de i lovforslagets § 4 omhandlede „landsplandirektiver“ for regionplanlægningen. Dette er også udtrykt i bemærkningerne til lovforslagets § 4.

Bilag til bet. o. lovf. om lands- og regionplanlægning.

En gennemførelse af forslaget fra Kommunernes Landsforening ville nødvendigvis gøre en fortsættelse af den hidtidige sektorstyring og vanskeliggøre den tilstræbte koordinerede fysiske planlægning. I sin konsekvens vil Kommunernes Landsforenings forslag kunne medføre, at der for dele af landet ikke kan gennemføres regionplaner, fordi der ikke kan opnås den nødvendige enighed mellem staten og amtsrådet om planens indhold. Da man forventer i den kommende etape af planlovsreformen at basere en vidtstrakt decentralisering på tilstedeværelsen af godkendte regionplaner, vil det være uantageligt at udforme bestemmelserne om regionplanens tilvejebringelse på en sådan måde, at der kan opstå situationer, hvor en regionplan ikke kan komme til eksistens.

De foreslåede bestemmelser i lovforslagets § 14, stk. 3, indeholder i øvrigt ikke alene den ovennævnte begrænsning af muligheden for at foretage ændringer i en regionplan — at ændringerne skal være påkrævede af landsplanmæssige hensyn — men foreskriver, at amtsrådet og kommunalbestyrelserne for de berørte kommuner skal have lejlighed til at udtale sig, inden ændringer foretages.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets § 14, stk. 3.

Til den subsidiære henstilling fra Kommunernes Landsforening skal blot bemærkes, at en regionplan efter lovforslaget ikke vil fastlægge grænserne mellem by- og landzoner, men indeholde retningslinier for den nærmere afgrænsning af byzonerne, jfr. lovforslagets § 7, stk. 1, nr. 1. Den præcise grænsedragning vil finde sted i den supplerende lokale planlægning.

2. Kommunernes Landsforening foreslår en udeladelse af bestemmelserne i lovforslagets § 18, nr. 3 og 4, hvorefter amtsrådet skal have lejlighed til at udtale sig, før boligministeren godkender (stadfæster) en dispositionsplan, en byplanvedtægt eller en bygningsvedtægt med byplanmæssige bestemmelser. Landsforeningen anser en sådan høring af amtsrådet for i mange tilfælde at være et unødvendigt og forsinkende led i planlægningsproceduren og for at ville medføre dobbeltadministration i udvidet omfang.

Det er allerede i dag praksis, at boligministeriet indhenter en udtalelse fra amtsrådet over forslag til dispositionsplaner, byplanvedtægter og bygningsvedtægter, når sådanne forslag indsendes til boligministeriet til godkendelse. Høringen af amtsrådet finder i almindelighed — ligesom høringer af andre myndigheder — sted umiddelbart efter, at plan- eller vedtægtsforslaget er modtaget af boligministeriet. Høringen af amtsrådet kan ikke i sig selv betegnes som et forsinkende led i sagsbehandlingen.

Hertil kommer, at boligministeriet må lægge vægt på, at navnlig amtsrådet inddrages i behandlingen af de primærkommunale planer og vedtægter af byplanmæssig betydning, ikke mindst af hensyn til den forventede kommende ordening, hvorefter boligministeriets nuværende godkendelsesbeføjelser overvejes decentraliseret til amtsrådet.

3. Kommunernes Landsforening tager afstand fra lovforslagets § 19, hvorefter boligministeren skal kunne overtage afgørelsen i en sag af mere vidtrækkende betydning, selv om afgørelsen efter de almindelige regler tilkommer amtsrådet eller kommunalbestyrelsen. Landsforeningen betegner den foreslåede bestemmelse som alt for vidtgående og finder, at der ikke kan analogiseres fra den tilsvarende bestemmelse i by- og landzonelovens § 9, idet der gør sig særlige hensyn gældende i landzoneområderne, hvortil denne bestemmelse er begrænset. Landsforeningen finder, at hensynet til en overordnet sammenfattende planlægning er tilstrækkeligt tilgodeset gennem lovforslagets bestemmelser om udstedelse af „landsplandirektiver“ i § 4.

Efter boligministeriets opfattelse er det et naturligt led i en decentralisering, at der tillægges staten mulighed for at gribe ind i behandlingen af konkrete sager af stor betydning. Sådanne sager kan opstå såvel i landzone som i byzone eller sommerhusområde. Med bestemmelsen tilsigtes naturligvis ikke at indføre en detailregulering fra centralt hold, og bestemmelsen er da også foreslået udtrykkeligt begrænset til tilfælde af mere vidtrækkende betydning.

4. I lovforslagets § 9, stk. 1, er foreslået, at regionplanlægningen skal udføres under overholdelse af landsplanbestemmelser i medfør af § 4. Kommunernes Landsforening

henstiller, at ordene „under overholdelse af“ ændres til „på grundlag af“. Henstillingen er begrundet med, at lovforslagets formulering på dette punkt foreskriver en alt for detaljeret styring af regionplanlægningen og overbetoner betydningen af den overordnede planlægning. Landsforeningen anfører, at de omhandlede „landsplandirektiver“ ikke må udelukke alternative lokale forslag.

I bemærkningerne til lovforslagets § 9 er bl. a. anført: „Den foreslåede bestemmelse om, at regionplanlægning skal udføres under overholdelse af „landsplandirektiver“ tilsigter ikke at hidføre en detaljeret styring af regionplanlægningen. Bestemmelsen vil således ikke være til hinder for, at der fra de lokale myndigheder fremkommer alternative forslag til „landsplandirektiver“ af

mere konkret karakter, hvor der peges på løsninger, som på anden — for den lokale planlægning mere hensigtsmæssig — måde tilgodeser de hensyn, der har ligget bag „landsplandirektiver“. Sådanne spørgsmål bør søges afklaret på et så tidligt stadium som muligt.“

Der er således ingen reel modsætning mellem Kommunernes Landsforenings og boligministeriets opfattelse. Det vil imidlertid ikke være ønskeligt, at ordene „under overholdelse af“ ændres til „på grundlag af“, idet en række „landsplandirektiver“ for regionplanlægningen nødvendigvis må overholdes, hvis der skal være nogen mening i sigtet med regionplanlægning som instrument for landsplanlægningen.